41199

Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

3 ноябрь, пайшанба, 1994 йил

Сотувда эркин нархда. № 216 (964)

● Янги истилоҳлар

ҚИММАТБАҲО ҚОҒОЗЛАР — ИҚТИСОДИЁТ ТАЯНЧИ

Бозор иқтисодиёти ҳар томондан ривожланган бозорлар (биржалар) бўлишини тақоза қилади. Шу сабабли республикамизда хом ашё, кўчмас мулк, валюта, меҳнат ва фонд биржалари ташкил қилинди, улар ўз йўналишида самарали фаолият кўрсатаяпти. Булар орасида фонд биржаси савдо қиладиган хусусий товари — қимматбаҳо қоғозлари билан ажралиб туради. Қимматбаҳо қоғозлар, уларнинг турлари ва муомала бозори ҳақидаги саволларимизга республика Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси кўп тарзли иқтисодиётни шакллантириш муаммолари илмий текшириш ҳамда ҳисоб марказининг катта илмий ходими Очил НАСРИДДИНОВ жавоб беради.

— Қимматбаҳо қоғозлар нима ва уларни кимлар нима учун чиқаришади?

— Қимматбаҳо қоғозлар товар ўрнини босадиган молиявий бирликлардир. Уларни чиқарадиганлар **эмитентлар** деб, харид қилувчилар эса **инвесторлар** деб юритилади. Қимматбаҳо қоғозларнинг эмитентлари давлат, маҳаллий ҳокимиятлар, банклар, акционерлик жамиятлари, корхоналар ва ташкилотлар бўлиши мумкин. Улар ўзлари чиқарган қимматбаҳо қоғозлар учун эгалари (инвесторлар) олдида бурчли ҳуқуқий шахс ҳисобланадилар.

Қимматбаҳо қоғозлар акционерлик жамиятларини ташкил қилишда, бундай жамиятларнинг қўшимча акциялар чиқариши муносабати билан таъсис жамғармасини ошириш керак бўлганда, давлат ва маҳаллий ҳокимият тарафидан қарз маблағларини қоплаш учун облигациялар чиқариш зарурати туғилганда эмитентлар томонидан чиқарилади.

Давлат қимматбаҳо қоғозлардан казначей мажбуриятларини, казначей векселларини ва облигацияларини чиқаради. Бундан мақсад бюджетни ва режаланган муайян лойиҳаларни маблағ билан таъминлаш, олдиндан олинган қарзларни қоплаш ва баъзи корхона ва идораларни иқтисодий қўллаб-қувватлашдир.

— Бу ҳаражатларни қоплашнинг манбалари нимада?

— Улар қуйидагилар: давлат марказий ёки тижорат банкларидан қарз олиши, товар билан таъминланмаган пул босиб чиқариши ёки қимматбаҳо қоғозлар чиқариши мумкин. Банклардан қарз олиш бозор иқтисодиёти шароитида кам қўлланилади, чунки банклар қисқа муддатга ва катта фоизга қарз беришни хоҳлайдилар. Товар билан таъминланмаган пул босиб чиқариш пулнинг қадрсизланишига олиб келади. Ана шундай шароитда қимматбаҳо қоғозлар чиқариш анча арзон ва қулайдир.

Банклар қимматбаҳо қоғозлардан акция, облигация, вексел, депозит ва жамғарма сертификатлари чиқаради. Мақсад — корхона ва аҳолида йиғилиб қолган маблағни жалб қилиш йўли билан эҳтиёжи бўлган корхоналарга вақтинча қарз бериш, корхоналарнинг ўзаро қарзларини тўлов воситалари билан қоплашдир.

Акционерлик жамиятлари фақат акция билан облигациялар чиқариши мумкин.

— Қимматбаҳо қоғозлар қандай мақсадда харид қилинади?

— Қимматбаҳо қоғозларни давлат, корхоналар, чет эл инвесторлари ва аҳоли харид қилиши мумкин. Давлат бозордаги қимматбаҳо қоғозларнинг сотув нархини турғунлаштириш ва пул-кредит сиёсатини бошқариш мақсадида харид қилади. Корхоналар бошқа корхоналарнинг (кўпинча хом ашё, тайёр қисмлар билан таъминлайдиган ёки шу корхонанинг маҳсулотини харид қиладиган корхоналарнинг) мулкига қисман эга бўлиш ва шу билан бирга уларнинг иш фаолиятини назорат қилиш мақсадида қимматбаҳо қоғозларни харид қиладилар. Аҳоли эса ўз маблағини инфляциядан сақлаш ва даромад олиш мақсадини кўзда тутади.

— Қимматбаҳо қоғозлар савдоси билан боғлиқ жараён нималардан иборат?

— Қимматбаҳо қоғозлар савдоси фонд биржасида ва биржадан ташқарида амалга оширилади. Биржадан ташқарида корхоналар акцияларини ўзининг ишчиларига имтиёзли ёки имтиёзсиз равишда, бошқа корхоналарга ўзаро келишилган ҳолда, банклар, фонд дўконлари орқали сотиши мумкин. Сотувда брокерлик идоралари, дилерлар, инвестицион компания ва фондлар воситачилик қилиши мумкин. Бу жараён республиканинг тегишли қонунлари асосида томонларнинг Молия вазирлигидан махсус рухсатнома (лицензия) си бўлганда амалга оширилади. Қимматбаҳо қоғозлар бозори тегишли идоралар томонидан назорат қилиб турилади.

"Халқ сўзи" мухбири Ҳ. САТТОРОВ суҳбатлашди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН: "Шоли" илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг илмий текшириш институти мутахассислари жорий қилган гуручнинг янги навидан бу йил юқори ҳосил олинди. Гуручнинг бу янги навини муаллифлар "Жайхун" ва "Гулзор" деб атадилар. Бу нав юқори ҳосиллилиги, тезпишарлиги, бўйининг пастлиги билан ажралиб туради ва йиғим-терим даврида техникадан унумли фойдаланишга имконият туғдиради.

***СУРАТДА:** гуручни лаборатория шароитида ўстириш бўйича мутахассис Гавҳар Қутлимуродова.*

ЎзА сурати.

САМАРА КЕЛТИРАДИГАН ЙЎЛ

Мустақил республикамиз нефть саноатининг йирик корхонаси - "Ўзнефтниқайтаишлаш" давлат ишлаб чиқариш бирлашмаси, асосан, ёғлаш ашёлари тайёрлашга ихтисослашган. Мустақилликка эришганимиздан сўнг ёғлаш ашёларидан кўра бензинга эҳтиёж ортди.

Лекин корхонада тайёрланган 30 дан ортиқ маҳсулотнинг кўпчилиги ноёблиги ва тақчиллиги билан эътиборни тортади. Уларга Россия ва Ҳамдўстлик мамлакатларидаги кўплаб корхоналар, ташкилотлар кўз тикиб турибди. Фарғоналик нефтчилар ва Москвадаги Губкин номидаги нефть ва газ давлат академияси ташаббуси билан уюштирилган илмий-амалий конференциянинг айнан шу корхонада ўтказилганлиги ҳам бежиз эмас. Уч кун давом этган мазкур анжуман маърузалар, ўзаро мунозаралар, тажриба алмашишларга бой бўлди. Унда Россия, Украина, Туркманистон, Тожикистон, Грузия сингари мамлакатлардан келган таниқли олимлар, йирик мутахассислар ёғлаш ашёлари ишлаб чиқариш ва ундан фойдаланиш борасидаги янгиликлар, тажрибалар билан ўртоқлашдилар.

Конференция иштирокчилари корхонанинг ишлаб чиқариш цехларида бўлиб, амалга оширилаётган ишлар билан яқиндан танишдилар. Бирлашма бош директори Шамсиддин Сайдаҳмедов жамоада амалга оширилаётган ишлар ҳақида гапириб берди.

Бу илмий-амалий конференция Ҳамдўстлик давлатларидаги нефть ва газ бўйича олимлар, мутахассислар ҳамкорликда иш олиб боришлари нақадар муҳим эканлигини яна бир бор тасдиқлади.

Набижон СОБИР.
"Халқ сўзи" мухбири.

ҲАЙЪАТ ЙИҒИЛИШИ

Республика Маданият ишлари вазирлиги ҳайъатининг йиғилиши бўлди.

Йиғилишда Ўзбекистон мустақиллигининг уч йиллик байрами ва Улуғбек таваллудининг 600 йиллигига бағишланган бадиий театрлашган тантаналарнинг якуни ҳақида республика маданият ишлари вазири Э. Ҳайитбоев ахбороти тингланди. Маърузачи вазирлик томонидан ўтказилган барча тадбирлар, ташкилий, бадиий масалалар ижроси тўғрисида гапирди.

Шунингдек, мажлисда маданият ва санъат муассасаларида иқтисодий ислоҳотларнинг бориши, ўзбек эстрада мусиқа санъати муаммолари, қишлоқ аҳолисига маданий хизмат кўрсатишни такомиллаштириш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

ЎзА.

ЯНГИЛИКЛАР

«Халқ сўзи» ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ЎЗБЕКИСТОН

● Самарқанддаги Ўзбекистон халқлари санъат ва маданият музейида шаҳар ишбилармонлар уюшмасининг ташаббуси билан "Карвон-94" деб номланган халқаро савдо кўргазмаси очилди. Унда жаҳоннинг 30 дан зиёд мамлакатида фаолият кўрсатган турли фирма ва корпорациялар вакиллари ўз маҳсулотларини намойиш этдилар.

Кўргазмада қатнашган Германия, Покистон, Эрон, Ҳиндистон фирмалари самарқандлик тадбиркорлар билан ҳамкорликни давом эттириш учун янги шартномалар имзолашди.

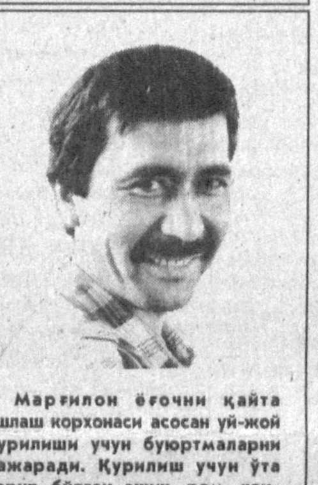

Марғилон ёғочни қайта ишлаш корхонаси асосан уй-жой қурилиши учун буюртмаларни бажаради. Қурилиш учун ўта зарур бўлган эшик, ром, хонтахталари ишлаб чиқаради. Бундан ташқари дала вагонлари ҳам тайёрлайди. Йилнинг шу давригача корхона жамоаси режадаги 2 миллион 591 минг сўмлик ўрнига 2 миллион 779 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди.

СУРАТДА: дурадгор Х. Каримов.

● Яқинда Сиёб тумани ҳокимлиги халқ амалий санъати усталари бирлашмасига уюшган рассомлар ва халқ усталари меҳнатини моддий жиҳатдан рағбатлантириш, истеъдод эгаларини ижтимоий муҳофазалашни янада кучайтиришни кўзлаб махсус қарор қабул қилди. Унда халқ усталари, мусаввирларнинг асрларини кенг тарғиб қилиш, ана шу мақсадда кўргазмалар, ким ошди савдоларини уюштириш ҳамда усталарни хомашё билан таъминлаш кўзда тутилган.

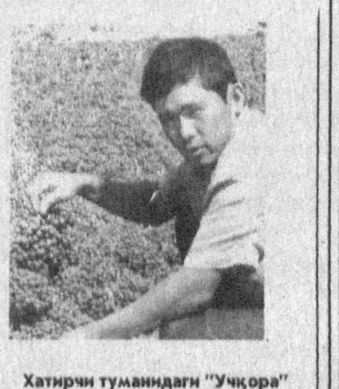

Хатирчи туманидаги "Учқора" жамоа хўжалиги майизчиликка ихтисослашган. Жамоада 700 та оилавий звено пудрат асосида ишлаяпти. Ранги кўзни ўйнатувчи қоп-қора сархил узум кенгликларга ёйилиб, майиз қилинади. Хўжалик миришкорлари бу йил 460 тонна майиз олиш ниятида.

СУРАТДА: Муродилла Тўраев иш устида.

● Фан докторлиги илмий даражаси учун диссертация ҳимоя қилган Тошниёз Нуриддинов ўлчовлар тизимида янги бирлик тавсия этди. Техника олий ўқув юртларида фанларнинг ўзаро алоқадорлигини мустаҳкамлаш йўли билан талабалар маънавий салоҳиятини бойитиш услубларини ўрганган тадқиқодчи ақлий қувватни ҳам ўлчаш ғоясини илгари сурди ва "интеллект" деган бирлик киритишни таклиф этди. Бу назария ҳозирги компьютер, аудио, видео, стерео замонида анча ҳаётий мантиққа эга. Энди оғирлик — килограмм, узунлик — метр, вақт — соат билан ўлчанганидек, ақлий қувват интеллектларда "тарозига қўйилса" ажаб эмас.

ЖАҲОН

● Италиянинг Ливарно шаҳрида яшовчи 102 ёшли Карло Виллиани маҳаллий ўрта мактаб дирекциясига... 1901 йилда тўлдирилган 3-синфни битирганлиги ҳақидаги баҳо табелини тавсия қилиб, ўзини ўқишга қабул қилишларини сўраган. "Мен бир умр етуклик аттестатига эга бўлишни орзу қилганман", деган Т. Виллиани.

● 11 октябрь куни Москвадаги банклараро валюта биржасида Россия рублининг АҚШ долларига нисбатан қадри тушиб кетганлиги сабабларини ифода этувчи маълумотлар шу ҳафтанинг охирига қадар тайёр бўлади, деди Россия Давлат думасидаги бюджет, солиқ, банк ва молия комиссиясининг раиси Михаил Задорнов.

Масалани ўрганаётган иқтисодчиларнинг фикрича, рублнинг қадри тушишига кўп сабаблар бор экан. М. Задорнов бу сабаблар билан президентнинг топшириғига мувофиқ Хавфсизлик кенгаши ва Ички ишлар вазирлиги тергов ишларини олиб бораётганлигини маълум қилди.

● Америка Қўшма Штатларининг Индиана штати шимолида самолёт ҳалокатида 68 киши қурбон бўлди. Ҳалокатнинг сабаби кучли тўфон.

СУРАТДА: Пекин кўчаларида.

● Львов вилоятининг Николаев туманидаги "Дружба" қишлоқ хўжалик кооперативи Львов танк ремонт заводидан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари эвазига ҳарбий машинани олди. Улар танкнинг стволини олиб ташлаб, қишлоқ хўжалигида ишлатишаяпти. Кооператив раиси Иван Стойконинг сўзларига қараганда, деҳқонлар бундай маҳсулот айрибошлашдан хурсандлар. Негаки, танк ҳозирги кунда бульдозер сифатида ишлатилаяпти. Шунингдек, ер ҳайдашда ҳам ўзининг қувватли эканлигини намойиш қилди.

● Маълумингизким, шу йилнинг 1 июлидан бошлаб "Запорожец" машиналарини ишлаб чиқариш тўхтатилди. Ҳозирги кунда машинанинг нархи қиммат бўлганлиги учун корхона омборида бир неча ўн минг автомашиналар ўз харидорларини кутиб ётибди. Корхона маъмурияти Германия, Австрия, Италия, Польша, шунингдек, Жанубий Корея инвистициясини корхонага жорий этишга ҳаракат қилмоқда. Ҳозирча эса бирор натижага эришилгани йўқ.

● Мамлакатдаги вазият қанчалик мураккаб ва қийин бўлмасин Россия ҳукуматини ҳозир тўла таркибда алмаштириш мумкин эмас. Ўтган ҳафта Россия Давлат думасида Вазирлар Маҳкамасига ишонч масаласидаги овоз бериш натижаларини шарҳлаб — бош вазир В. Черномирдин шу фикрни айтди.

● «Халқ сўзи» бонг уради

ВАГОННИНГ "ЭРКАТОЙ" СОҲИБЛАРИ

Урганч темир йўл шоҳбекати. Ана, 57-Тошкент—Қўнғирот поезди келиб тўхтади. Биз, рейд аъзолари 9-вагондаги йўловчиларнинг чиптаси бор-йўқлиги билан қизиқдик. Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, бирваракайига 39 киши чиптасиз келаётгани маълум бўлди. Лекин вагон соҳиби Тилла Жуманазаров аллақачон "қуён" бўлганди. Бироқ муттасаддилар уни ахтариб ўтиришмади. 9-вагоннинг соҳиблик вазифаси шу ернинг ўзидаёқ бошқа бир ходимнинг зиммасига юкланди.

Бу поездда ўз жиғилдонини ўйлайдиган вагон соҳиби фақат Тилла Жуманазаров эмас экан. Тафтиш чоғида 11-вагон соҳиби Ҳасан Маҳмудов ҳам 13 кишидан тегишли пулни олиб, бирортасига чипта бермаганлиги аниқланди.

Йўловчиларни ташишдаги бундай қоидабузарликлар, шунингдек, 917-Тошкент—Бейнов поездида ҳам қайд этилди. Вагон соҳиблари Қурбонов, Алматов, Мирзаахмедов, Содиқовларнинг "ҳотамтой"лиги туфайли 254 нафар йўловчи жарима тўлашга мажбур бўлди. Агар улар давлат кассасидан чипта олганларида, бундай кўнгилсиз ҳол рўй бермасди, албатта. Фақат шугина эмас.

...58-Қўнғирот — Тошкент поездидаги кўплаб вагонларнинг ойналари чил—чил синган, эшикларининг кўпи очилса ёпилмас, ёпилса очилмас эди. Йўловчилар ҳатто иситиш ва совитиш мосламалари, сув жўмракларининг носозлигидан нолиб гапиришди. Шунда беихтиёр хаёлимиздан бошқа фикр ҳам кечди: башарти йўлкиралар Т. Жуманазаров, Ҳ. Маҳмудов сингари нафси ҳакалак отган, кимларнингдир "эркатойи" бўлган вагон соҳиблари ҳамёнига эмас, давлат кассасига топширилганида, барча темир йўл йўналишларида тартиб-интизом ўрнатилганда эди, поездларимиз бу қадар ночор аҳволга тушмаган, хизмат кўрсатиш даражаси ҳам ҳозиргидан юқорироқ бўлармиди?

Фарҳод УМАРХЎЖАЕВ,
Ўрта Осиё Темир йўл бошқармасининг бош тафтишчиси.
Худойберган БОЛТАЕВ,
Урганч темир йўл шоҳбекатининг бош назоратчиси.
Абдулла СОБИРОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Қизилтепалик боғбон ва сабзавоткорларнинг бу йилги заҳматлари таҳсинга лойиқ бўлди. Негаки, туманнинг "Тошработ" жамоа хўжалиги боғбонлари шу кунгача 128 тонна мева, 287 тонна сабзавот маҳсулотлари тортиқ этишди. "Қуйимозор" узумчилик ва мевачилик жамоа хўжалиги соҳибкорлари эса давлатга узум сотиш ишларини давом эттиришмоқда. Улар шу кунгача 2000 тоннага яқин узум йиғибтериб олдилар.

Э. ТЕМУРОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

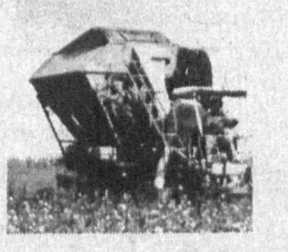

1994 ЙИЛГИ ПАХТА ҲОСИЛИНИ ТАЙЁРЛАШ БЎЙИЧА 2 НОБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Вилоятлар	Режага нисбатан фоиз ҳисобида тайёрлангани			
	Жами		Шу жумладан машинада терилгани	
	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Бир кунда	Мавсум бошидан бери
Хоразм	**0.32**	**105.39**	**0.06**	**8.64**
Андижон	**0.49**	**104.24**	**0.22**	**27.60**
Қашқадарё	**0.20**	**103.73**	**0.06**	**67.50**
Наманган	**0.67**	**100.77**	**0.21**	**43,08**
Бухоро	**0.24**	**100.64**	**0.00**	**3.71**
Фарғона	0.60	98.41	0.08	15.73
Навоий	036	94.56	0.10	27.76
Самарқанд	0.44	92.36	0.03	27.02
Сурхондарё	0.70	90.65	0.12	32.31
Тошкент	0.85	90.18	0.26	58.43
Қорақалпоғистон Республикаси	0.81	79.19	0.26	24.54
Жиззах	0.70	77.91	0.41	56.44
Сирдарё	0.80	77.61	0.44	58.53
Республика бўйича	**0.55**	**93.67**	**0.20**	**38.89**

АЖИНИЁЗ ЮБИЛЕЙИГА ҲОЗИРЛИК

Қорақалпоқ мумтоз адабиётининг вакили, машҳур "Бўзатов" поэмаси муаллифи Ажиниёз Қўсибой ўғли таваллудининг 170 йиллигига катта тайёргарлик кўрилмоқда.

— Ажиниёз юбилейи миллий байрам сифатида нишонланади, — дейди Қорақалпоғистон Ёзувчилар уюшмаси раиси Тўлепберген Қаипбергенов. — Барча ижодий ташкилотлар шоир юбилейига муносиб совға билан келди. Унинг сиймоси акс эттирилган гиламлар, эсдалик совғалари чиқарилди. Қўнғирот, Шўманойда шоир ҳайкали ўрнатилди. Ажиниёз танланган асарлари эълон қилинди. Адабиёт ва санъат соҳасидаги энг яхши асарларига Ажиниёз номидаги мукофот таъсис этилди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Н. ҚАЮМОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Норбек Қаюмов ўз аризасига биноан Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалиги вазири вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 2 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1994 йил ноябрь куни бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хорижий валютада операцияларни амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган ўн иккита банки иштирок этди. Сотув ҳажми 2,5 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати-23,0 сўм даражасида қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1994 йил 3 ноябрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади*:

1 Австралия доллари	17.2
1 Австрия шиллинги	2.19
1 Англия фунт стерлинги	37.63
10 Бельгия франки	7.50
1 Голландия гулдени	13.75
10 Греция драхми	1.00
1. Дания кронаси	3.94
1 АҚШ доллари	23.00
1 Миср фунти	6.78
1 Ирландия фунти	38.09
1 Исландия кронаси	0.35
10 Испания песети	1.85
100 Италия лираси	1.50
1 Канада доллари	16.96
1 Қувайт динори	77.52
100 Ливан фунти	1.39
1 Германия маркаси	15.42
1 Норвегия кронаси	3.53
10 Португалия эскудоси	1.51
1 Сингапур доллари	15.70
1000 Туркия лираси	0.64
1 Финляндия маркаси	5.01
1 Франция франки	4.50
1 Швеция кронаси	3.20
1 Швейцария франки	18.51
1 ЭКЮ	29.33
10 Япония иенаси	2.39
1000 Россия рубли	7.46
1 Эстония кронаси	1.90
1000 Украина карбованеци	0.29
1 Латвия лати	42.91
1 Литва лити	5.75
1 Қозоғистон тенгеси	0.46
1 Молдова лейи	5.41
1000 Беларусь рубли	3.19

*) — Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматида сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1994 йил 3 ноябрдан бошлаб махсус пул алмаштириш пунктларида фойдаланиш учун нақд АҚШ долларининг қуйидаги тижорат қийматини белгилади:

— Сотиб олиш қиймати: 1 АҚШ доллари — 23 сўм:

— Сотиш қиймати: 1 АҚШ доллари — 23 сўм.

Хорижий валютани сотиш чоғида сўм билан воситачилик ҳақи олинади.

• *ОЛИЙ ТАЪЛИМ ҲАҚИДА ЎЙЛАР*

КЎП БОСҚИЧЛИ ТИЗИМНИНГ АФЗАЛЛИГИ НИМАДА?

Сиёсий мустақилликка эришган Ўзбекистон ўзига хос тараққиёт йўлидан бормоқда.

Мана уч йилдан ортиқроқ вақт мобайнида ҳаётнинг барча соҳаларини қамраб олган туб ислоҳотлар борасида мақтаса арзигулик, сезиларли ютуқлар қўлга киритилди. Бу ислоҳотлар равонлик, вазминлик, омилкорлик, изчиллик ва қатъийлик билан амалга оширилаётганлигини алоҳида таъкидлаш лозим.

Туб ислоҳотлар мажмуида олий таълимни, умуман таълим тизимини ислоҳ қилиш ўзининг аҳамияти ва моҳияти жиҳатидан энг юқори ўринлардан бирида туради десак, муболаға бўлмас. Сабаби - ҳозирги кунда илму фан тараққиёти ҳар қандай давлатнинг куч-қудратини, бойлигини, қолаверса, унинг иқтисодий пойдеворини ва жаҳон давлатлари ўртасидаги нуфузини белгилайди.

Яқинда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги олий касбкорлик (профессионал) таълимни ислоҳ қилиш концепцияси лойиҳасини муҳокамага ҳавола этди. Бу ҳужжат лойиҳасида илғор мамлакатларда тўпланган бой тажрибалар ҳисобга олиниб, биздаги олий таълимни жаҳон андозаларига мослаштириш мақсади ўз аксини топган. Концепция лойиҳасининг асосий мазмуни, лўнда қилиб айтганда, бир босқичли ўқув тизимидан кўп босқичли ўқув тизимига ўтишдан иборатдир. Хўш, бу янгича услубнинг қандай устунликлари бор, қолаверса, у халқимизга, республикада олий таълимни ривожлантиришга нималар беради?

Бу саволга жавоб бера туриб шуни айтиш керакки, бир босқичли ўқув тизимида талабаларнинг қобилияти етарли даражада эътиборга олинмайди. Бўлажак мутахассиснинг қобилияти даражасидан қатъий назар, унга бир хил тоифадаги диплом берилади. Оқибатда ҳар хил билим, ҳар хил савия билан бир хил диплом, ишлаб чиқаришда эса деярли бир хил маош тўланади.

Бундай ҳолат истеъдодли ёшларни рўёбга чиқариш, уларнинг қобилиятини рағбатлантириш ва пировард натижада, жамиятнинг бебаҳо интеллектуал бойлигидан самарали фойдаланиш имкониятларини сунъий равишда чегаралашга олиб келади.

Кейинги йилларда республикамизда олий мактаб талабалари сафига танлов ўтказишда тест усулининг қўлланилиши сезиларли ижобий натижалар бермоқда. Энг муҳими бу усул мактаб ёки ўрта махсус билим юртларининг битирувчи шахсларини ягона бир мезон — билим даражасига қараб қабул қилишни таъминлашга имконият туғдириб берди. Натижада олий ўқув юртларининг талабалар сафи истеъдодли, билимдон ёшлар ҳисобига ортиб бормоқда. Бу асл ҳақиқатни бизнинг институтимиз мисолида яққол кўриш мумкин. 1993-1994 ўқув йилида иккинчи курс талабаларининг ўзлаштириши 50,0 фоизни, учинчи курсларда эса 64,3 фоиз, 4-курс талабаларининг ўзлаштириши 58,6 фоизни ташкил этган бўлса, 1-курслар (яъни тест усулида қабул этилган талабаларнинг) ўзлаштириши 80,3 фоизни ташкил этди.

Тест усули айрим камчиликлардан ҳам ҳоли эмас. Лекин олий ўқув юртига киришга даъвогар шахснинг ижодий фикрлаш даражасини, унинг билим савиясини шаблон ёинки машиналардан кўра билимли педагог анча тузукроқ аниқлай олади. Доимо бундай баҳолашга эришишнинг энг муҳим шарти — ҳар бир имтиҳон олувчининг ўта адолатли, объектив бўлишлиги. Кўп йиллик тажриба шуни кўрсатадики, таниш-билишчилик, ошна-оғайнигарчилик кўпинча адолатдан устунлик қилади. Бу жиҳатдан тест усули инкор этиб бўлмайдиган афзалликларга эга.

Республикамизда олий таълимни ҳар томонлама ривожлантириш лозимлиги, унинг бугунги аҳволидан кўриниб турибди.

Концепцияда айнан ана шу масала — талабалар сони қайси йўналишлар бўйича ўсиши зарурлиги кўрсатилмаган. Фикримизча, Ўзбекистон Республикасининг тараққиёти, унинг халқ хўжалигидаги таркибий ўзгариш қанақа кадрларнинг зарурлигини ва шунга мос равишда қайси мутахассисликлар бўйича талабалар тайёрлаш лозимлигини аниқлаш билан бевосита боғлиқдир.

Ўзбекистон олий таълимида ўқитувчиларнинг илмий даражаси борлари ҳам етарли эмас. Республикамиздаги 57 олий ўқув юртида фаолият кўрсатаётган 24,0 минг профессор — ўқитувчининг атиги 5 фоизи фан доктори, 42,1 фоизи фан номзоди илмий даражасига эга. Бу кўрсаткич илғор мамлакатларга нисбатан анча паст. Ушбу маълумотлардан кўриниб турибдики, келажакда олий таълимда банд ўқитувчиларнинг илмий даражасини ошириш ҳам ўта долзарб масала.

Лойиҳада уч босқичли таълим кўзда тутилган: тўлиқсиз олий маълумот (бунда кичик мутахассис деган малакани тасдиқловчи сертификат берилади); асосли олий маълумот (бунда бакалаврлик даражасини тасдиқловчи диплом берилади); тўлиқ олий маълумот (бунда магистр даражаси берилади ва уни тасдиқловчи диплом тақдим этилади). Ушбу тадбир ҳозирги ўқув тизимини фақат шаклан ва мазмунан ўзгартириб қолмасдан, балки унинг ташкилий томонини ҳам тубдан ислоҳ қилишни талаб этади.

Ҳозирги пайтда техникум ва коллежлар институт ва университетлар билан деярли алоқадор бўлмаган ҳолда бир-биридан ҳоли фаолият кўрсатмоқда. Техникумни битирган мутахассис олий маълумот олмоқчи бўлса, касби бўйича деярли фанларни яна такрор ўқийдилар. Янги фанлар фақат гуманитар фанлар эвазига амалга оширилади. Коллеж маълумотига эга бўлган мутахассисни масалан, бухгалтерни яна тўрт йил ўша бухгалтерликка ўқитамиз. У амалда коллежда ўрганган фанларни яна бир бор малакалироқ ўқитувчи иштирокида такрорлайди, холос. Оқибатда жамиятимиз кадрлар тайёрлашда вақтдан ва иқтисодий жиҳатдан зарар кўрмоқда.

Олий таълимни ривожлантириш концепцияси лойиҳасида Олий таълим вазирлиги томонидан ҳар бир ўқув юрти шаҳодатланиши (аттестация ва аккредитация қилиниши) натижасида ўқув муассасаларининг учга бўлиниши кўзда тутилган: 1-даражали — коллеж; 2-даражали — институт; 3-даражали — университет. Аммо булар ҳозиргидек ўзларича мустақил бўлса, унда ўқув тизимида туб ўзгариш ясаш қийин. Билимнинг пойдевори бўлмиш асосий назарий гуманитар ва умумтаълим фанларини талабалар 1- ва 2- курсларда ўрганадилар. Энди коллеждаги ва университетдаги кичик мутахассисларни бир солиштириб кўринг. Уларга кичик мутахассис деган сертификат берилади. Яна ҳар хил савиядаги ва ҳар хил малакадаги ёш мутахассислар сунъий равишда "тенглаштирилади", холос.

Шу туфайли биз бутун ўқув тизимини республикада университетлар орқали амалга оширилиши мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз. Айрим ҳолларда, хусусан, университети бўлмаган вилоятларда институтлар орқали, институти бўлмаган шаҳарларда эса коллежлар орқали кадрлар тайёрлашни амалга ошириш мумкин.

Кадрлар тайёрлаш масаласида ҳамиша реал имкониятлардан келиб чиқмоқ лозим. Масалан, ёш мустақил республикамиз учун солиқчилар ва божхона ходимлари керак бўлди. Ушбу вазиятни тўғри ҳисобга олиб, республика раҳбарияти олий маълумотли солиқ ва бож соҳасида ишлайдиган, лекин мутахассисликлари тўғри келмайдиган кадрларни жадаллаштирилган ҳолда 2 йил мобайнида ўқитиб тайёрлашга қарор қилди. Бу муҳим вазифа Тошкент иқтисодиёт университети, Тошкент молия институти ва бизнинг Самарқанд кооператив институтлари зиммасига юклатилди. Бизнинг фикримизча, бу — яхши ўйланган, ўзимизнинг имкониятимиздан келиб чиқадиган жуда тўғри тадбирдир.

Концепция лойиҳасида олий таълимни молиялаштириш 6 та манба ҳисобидан амалга оширилиши кўзда тутилган: давлат бюджети; кадр тайёрлашга буюртма берадиган корхона ва ташкилотлар маблағи; ўқитувчиларни ўзларининг маблағи; институтнинг иқтисодий фаолиятидан келган даромадлар; банк кредитлари; хўжалик субъектлари, баъзи шахсларнинг, ҳар хил ижтимоий фондларнинг олий мактабларга хайрия сифатида берадиган маблағлари.

Шу билан биргаликда олий таълим тизимида ҳали ишга солиниши лозим бўлган баъзи қўшимча молиявий манбалар ҳақида ҳам сўз юритмоқчимиз. Илгарилари олимлар яратган илмий ишлар кўп ҳолларда амалиётга татбиқ этилмас эди. Жуда кўп ғоялар фақат илмий ҳисобларда, мақола, монография ва диссертация саҳифаларида қолиб кетди.

Шу боис бизнингча илмий-тадқиқот ишларини ривожлантириш учун "Давлат ғоя фонди"ни ташкил қилиш мақсадга мувофиқроқ бўлармиди?! Бу фонд маълум тартибда олимлардан улар ишлаб чиқадиган ва республикамиз иқтисодиётини, маънавиятини, мафкурасини юксалтириш учун аҳамиятга молик бўлган илмий тавсияларни сотиб олади. Ғоя фондига дастлабки босқичларда маблағ давлат бюджетидан ажратилиши лозим. Кейинчалик эса йиғилган ғоя ва тавсияларни корхоналарга, ташкилотларга, акционерлик жамиятларига, тадбиркорларга сотиш йўли билан бу фонднинг қудратини ошириб юбориш мумкин. Бизнинг республикамизда интеллектуал потенциал жуда катта. Аммо ҳамон интеллектуал мулк ҳақида қонун ишлаб чиқилмаганлиги бу соҳанинг маълум даражада орқада қолиб кетишига сабаб бўлмоқда. Эҳтимол, Олий Мажлиснинг янги таркибдаги ишчан гуруҳи интеллектуал мулк тўғрисида бирор бир тўхтамга келар.

Олий ўқув юртларини қийинчиликдан қутқаришнинг яна бир йўли — ёшларни давлат режасидан ташқари тижорат йўли билан ўқитишни ташкил қилиш. Ҳозир кўпгина ёшлар ўрта мактабни битириб институт, коллеж ва университетларга кира олмасдан қолиб кетаяпти. Аммо уларнинг моддий неъмат ишлаб чиқаришда иштирок этиши учун, биринчидан, иш жойи танқис бўлса, иккинчидан, у ёшларда ҳали малака етишмайди. Шу боис, билим олишни хоҳлаган киши ўз ҳисобидан истаган мутахассисликка ўқиши мумкин. Лекин улар ўқишни битиргач давлат тақсимоти билан ишга жойланмайди. Бундан ташқари, бу шаклдаги ўқишдан ҳам жамият, ҳам институт, ҳам ёшлар ютиб чиқади: олий мактабнинг маблағи кўпаяди, жамиятимизда эса билимдон мутахассислар сони ошади, аҳолининг умумий интеллектуал даражаси кўтарилади. Оқибатда кадрлар ўртасида мукаммал билим олишда ўзаро рақобат вужудга келади. Бу эса бозор иқтисодиётига асосланган жамиятнинг ҳар томонлама тараққий этишида муҳим омиллардан биридир.

Олий ўқув юртлари тадбиркорлик фаолияти асосида тўпланган маблағнинг бир қисмини яхши натижаларга эришган олимларни рағбатлантиришга сарфланиши учун кенг имконият яратиб бериши керак. Лекин концепция лойиҳасида бу тадбир ўз ифодасини топмаган. Муҳокамага чиқарилган ҳужжатда яна бир муҳим масала эътибордан четда қолган. Бу олий таълим тизимида банд бўлган олимлар ва ёрдамчи ходимларнинг иш ҳақи масаласи. Модомики, ҳозирги кунда олий таълим тизимини жаҳон андозасига яқинлаштириш муаммосини ечишга интилаётган эканмиз, бу соҳа ходимларига тўланадиган иш ҳақини жаҳон андозаси даражасига яқинлаштириш чораларини кўришимиз лозим. Шу сабабли лойиҳада олий ўқув юртларида банд ўқитувчилар иш ҳақининг даражасини илғор мамлакатлар даражасига яқинлаштириш босқичма-босқич амалга оширилади деб, ёзиб қўйиш зарурдир.

Келажакда олий ўқув юртларини бошқариш ҳам тубдан ўзгартиришлар киритишни талаб қилади. Ҳозир 57 та олий ўқув юртининг ярмидан озроғи, яъни 28 таси олий таълим вазирлигига, 6 таси халқ таълими вазирлигига, 7 таси ички ишлар вазирлигига, 4 таси қишлоқ хўжалик вазирлигига, 3 таси маданият ишлари вазирлигига, 7 таси тиббиёт вазирлигига, қолган 7 таси турли вазирликлар ва маҳкамаларга бўйсунади. Бизнинг фикримизча янги иқтисодий шароитда бу бошқариш усули ўз моҳиятини йўқотмоқда. Сабаби — бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан кўп вазирликларнинг мавқеи тобора торайиб бораяпти. Аксинча, ҳиссадорлик жамиятлари, хусусий корхоналарнинг аҳамияти ва республика иқтисодиётида турган ўрни мустаҳкамланиб бормоқда. Бундай шароитда алоҳида вазирликлар қошида олий ўқув юртларининг сақланиб қолиши бир томондан бошқариш харажатларининг асоссиз кўпайишига олиб келса, иккинчи томондан олий ўқув юртлари фаолиятини идора қилиш сифати ва самарадорлигининг пасайиб кетишига сабаб бўлмоқда. Барча олий ўқув юртларининг Олий ва ў та махсус таълим вазирлиги ихтиёрига берилиши давр талабидан келиб чиққан ҳолда, ҳар бир билимгоҳда иш сифатининг яхшиланишига, унинг фаолиятини идора қилиш учун кетадиган харажатларнинг камайишига, услубий раҳбарликнинг кучайишига, умуман таълим тизимидаги ислоҳотларнинг тезлашишига ёрдам беради деб ўйлаймиз.

Лойиҳада фақат давлат тасарруфида бўлган олий ўқув юртлари тўғрисида фикр айтилган. Бироқ жаҳон тажрибаси шуни кўрсатадики, давлат қарамоғида бўлмаган ўқув юртлари ҳам лойиҳада акс эттирилиши лозим.

Тажриба шуни кўрсатаяптики, ёшлар ўртасида иқтисодчи, ҳуқуқшунос, тиббиёт ходими мутахассисликларига қизиқиш катта. Ваҳоланки бу ихтисослар бўйича танлов жуда юқори. Ачинарлиси шундаки, бундай катта танлов шароитида тест имтиҳонларидан анча юқори балл йиққан абитуриентлар ҳам талаба бўлиш шарафига муяссар бўла олмайдилар. Шу сабабли та лов катта бўлган мутахассисликларга 50 фоиздан ортиқ балл тўплаган иқтидорли ёшларни режадан ташқари шартнома асосида қабул этишга рухсат бериш ҳам адолат жиҳатидан, ҳам жамият нуқтаи-назаридан мақсадга мувофиқ бўлар эди деб ўйлаймиз. Шунингдек, ҳозир ўқувнинг кундузги, кечки ва сиртқи шакли мавжуд. Келажакда буларнинг қайси бирига амал қилиш ҳақида ҳам лойиҳада бирор бир фикр айтилмаган.

Қисқаси, ушбу концепцияни takomиллаштириб, уни ҳаётга тадбиқ қилиш республикамизда олий таълимнинг жаҳон андозасига ўтишида қутлуғ қадам бўлади, деган умидда юқоридаги фикрларни баён этган бўлдик.

Эркин ХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон халқ ноиби, Самарқанд кооператив институти ректори,
Мурод МУҲАММЕДОВ,
институт проректори, профессор,
Жаҳонгир ЗАЙНАЛОВ,
молия ва кредит кафедраси мудири,
Мамаюнус ПАРДАЕВ,
статистика ва иқтисодий таҳлил кафедраси мудири.

Избосканда Йўлбарс Ўтаганов номини уста ҳунарманд сифатида яхши билишади. Ёғоч ўймакорлиги борасида катта тажриба тўплаган уста ўғиллари Умидулло, Файзуллолар ҳамда кўплаб шогирдларига касбининг сир-асрорларини ўргатган. Избоскан тумани ҳокимлиги яқинда устанинг ноёб ҳунарини ёшларга ўргатиш мақсадида "Ўтаганов мактаби"ни ташкил этишда ташаббускор бўлди. Ҳозир мазкур мактабда 22 нафар ёшлар миллий ҳунармандчиликнинг ноёб бўлаги — ёғоч ўймакорлиги сир-асрорларини қунт билан ўрганиш билан бирга туман маркази ободончилигида бевосита иштирок этмоқдалар.

СУРАТДА: уста ҳунарманд, ёшлар мураббийси Йўлбарс Ўтаганов.

Т. ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

• *Тадбиркорлик*

АҚЛ БИЛАН САВДО ҚИЛИНСА

Шу йил ёзда барча турдаги корхоналар сингари Денов ёғ-экстракция заводида ҳам океан ортидан келтирилган 10 минг тонна соя қайта ишланди ва ундан 1700 тонна ёғ, 7,5 минг тонна кунжара олинди. Хомаше узоқдан ташиб келтирилганлиги учун, табиийки, унинг таннархи ошиб кетди. Ҳалиги кунжаранинг 4,5 минг тоннаси қиммат бўлса ҳам (тоннаси 600 сўмдан) ўзимизда сотилди. Аммо корхона тадбиркорлари ана шу кунжаранинг 3 минг тоннасини 2300 сўмдан Россияга пуллашга эришдилар. Табиийки, у ёқдан пул эмас, завод учун керакли бўлган анжомлар олинади. Чунончи, 770 миллион рублга буғ қозони келтириладиган бўлди. Ақл билан савдо қилган яхши-да!

Тожиддин РАЗЗОҚ,
"Халқ сўзи" мухбири.

• *Қишга тайёргарлик қандай бормоқда?*

ЗАРАФШОНДА ҚОР-ЁМҒИР ЁҒМАСИН-ДА, ИШҚИЛИБ

(Интервью-фельетон)

Суҳбатдошимиз Зарафшон шаҳар уй-жой коммунал бошқармаси бошлиғи Фаина Ивановна Чумакова. У раҳбарлик қилаётган ташкилот Марказий руда бошқармасига биркитилган. Улар ёрдам беришса, ниманидир амалга оширишлари мумкин, йўқса...

МУХБИР: Қишга тайёргарлик қандай?

Фаина ИВАНОВНА: Жуда ёмон!

М: Наҳот ҳеч иш қилинмади?

Ф.И : Тўғри, баъзи ишлар қилинди. Бироқ уларни айтиб мақтаниш ёки ўзимизни оқлашдан нима фойда. Ахир эрта-индин қор тушиб, ҳаммаси юзага чиқади.

М: Шундай бўлса-да бирор юмуш қилингандир ахир?

Ф. И: Арзимас ишлар. Уйларнинг ертўлаларини тозаладик. "Сантехника" сини таъмирладик. Электр тармоғини тўлиқ назоратдан ўтказдик, шу холос.

М: Нималар бажарилмай қолди?

Ф.И: 208 та уйнинг томидан биринчи ёмғирдаёқ чакки ўтиб кетади. Уларни ёзда таъмирлашимиз зарур эди. Ёз бўйи материал сўраб қилган илтижомиз, на шаҳар ҳокимияти, на МРБ томонидан инобатга олинди. Яқиндагина 1500 метр рубереоид ажратишди. Амалда эса 5000 метр керак.Берганлари 70 уйга етади. Қолганидан кўринишидан чакки ўтади, чоғи.

М: Агар 5000 метр беришса, томчи ўтмаслигига кафолат борми?

Ф.И: Йўқ, энди биз ўзимиздаги ишчи кучимиз ва қолган вақтимиз сабабидан бунга улгуролмаймиз. Аҳолининг қайсидир қисми томчи азобини тортиши тайин.

М: Рубероидни қандай тақсимладингиз? Аввало раҳбарларнинг уйи таъмирдан чиқарилгандир?

Ф.И: Йўқ, дастлаб шикоят билан келганларнинг уйларини. Бошқа иложимиз йўқ.

М: Яна қандай қурилиш материалларини беришмаяпти?

Ф.И: Ёғоч. Уйларнинг йўлакларига кириш эшиклари таъмирталаб ёки бутунлай йўқ. Уларни тўлиқ бутлаш зарур.

М: Мазмунли суҳбат учун раҳмат!

Ф.И: Сизга ҳам. Айтинг-чи. Буларнинг ҳаммасини газетада чиқара оласизми?

М: Албатта-да!

Ф.И: Унда жуда соз.

Темир ЭШБОЕВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

«ХАЛҚ СЎЗИ» ГАЗЕТАСИГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Қадрли муштарийлар!

1995 йил учун "Халқ сўзи" газетасига обуна барча алоқа бўлимларида қабул қилинмоқда.

"ХАЛҚ СЎЗИ"НИНГ ФУҚАРОЛАР УЧУН ЯККА ТАРТИБДАГИ

йиллик обуна баҳоси — 276 сўм
олти ойга — 138 сўм
уч ойга — 69 сўм
бир ойга — 23 сўм

КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР УЧУН

бир йилга — 624 сўм
олти ойга — 312 сўм
уч ойга — 156 сўм
бир ойга — 52 сўм

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР, "ХАЛҚ СЎЗИ"ГА ОБУНА БЎЛИШНИ УНУТМАНГ!

• *Ислоҳот қирралари*

НОН — ЗАВОДИДА... ШИША ИДИШЛАР ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Боёвут нон ишлаб чиқариш-ҳиссадорлик бирлашмасида асосий маҳсулот билан бирга шиша идишлар, кийим-кечак, мева консервалари, қадоқланган асал, колбаса ва турли хил ширинликлар ҳам тайёрланмоқда.

Қувончлиси шуки, боёвутлик ҳиссадорлар шу йилнинг якунидаёқ двидентли бўлишади. Ҳар бир ҳиссадор топилган фойда ва қўшган улушига яраша даромад олади. Қисқа муддатда жамоанинг бундай натижага эришиш омиллари нимада? Меҳнат аҳли бирлашма директори Қодирқул Эралиевнинг тадбиркорлиги туфайли фойда фақат нон ишлаб чиқариш билангина кўпаймаслиги ўз вақтида илғашди. Боёвут тумани ва Ширин шаҳри аҳолисининг нонга бўлган эҳтиёжини тўлиқ қондирган ҳолда заводда бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилди. Аввалига 2 та қандолат цехи қурилди. Уларда анча танқис бўлиб қолган новот, парварда сингари Шарқ ширинликлари ишлаб чиқарилмоқда. Бу қандолат маҳсулотларини тайёрлаш учун ишлатиладиган шакарни завод эркин нархда — турли ташкилотлар билан тузилган шартнома асосида сотиб олади. Қандолат цехининг ишга туширилиши кўплаб боёвутликларнинг мушкулини осон қилди.

Завод омборида кам таъминланган оилаларнинг маърака-маросимлари учун алоҳида заҳира яратилган. Боз устига, бундай ҳолларда қандолат маҳсулотлари анча арзон нархларда сотилади.

Яқинда ишга туширилган тикувчилик кичик корхонасида турли кийим-кечаклар билан бирга, яроқсиз қоплардан махсус иш қўлқоплари, рўзғор учун халталар тайёрланмоқда. Бунинг эвазига мўмай фойда олишаётир. Завод "чўнтагини" тўлдирадиган яна бир омил — шиша синиқларидан сабзавот ва рўзғор идишлари тайёрлаш корхонасидир. Бу цехдаги иш жараёнини мўъжизага қиёсласа арзийди: консерва цехидан ва бошқа корхоналардан келтирилган шиша синиқларидан ҳақиқий санъат асари баробаридаги нафис идишлар тайёрланмоқда.

Бирлашма раҳбари Қодирқул Эралиев, цехни очишга 10 минг сўм сарфлагандик, бу ҳаражат аллақачон қопланди, дейди.

Завод қошида узоқ-яқиндаги асаларичилар учун қулай шароит бор. Улар ўзлари тўплаган болни бу ердаги асал қадоқлаш цехига ҳеч иккиланмай топширишаётир. Чунки корхонада асалнинг баҳоси бозордагидан кам эмас. Цехда ойига 2 тонна асални қадоқлаш имкони бор. У кичик ҳажмдаги идишларга солинади.

Ҳиссадорларнинг яна иккита цехида консерва ва колбаса тайёрланади. Хуллас, бирлашмада нондан бошқа яна 10 хилга яқин маҳсулот чиқарилмоқда.

— Ҳиссадорликка ўтгач, нонпазларимиз ишчилар сонини кўпайтирмаслик ҳақида таклиф киритишди, — дейди Қодирқул Эралиев, — Раҳбарият бунга бажону дил рози бўлди. Чунки оз ишчи кучи билан кўп маҳсулот тайёрлаб, мўмай маош олиш ҳар бир ҳиссадорнинг мақсадидир. Муҳими — ноннинг сифати оширилди. Оби нон тайёрлаш йўлга қўйилди.

Боёвутдаги нон заводи узоқни ўйлаб қурилган корхоналардан. Унда ҳозир ишлаб турган иккита линия ёнида яна шунча цех ўрнатиш имконияти бор. Ҳозирча эса корхона қуввати аҳоли эҳтиёжини ортиғи билан қондираётир. Жамоа раҳбари айтганидек, моддий манфаатдорлик ҳам чакки эмас. Боз устига, ишчилар бепул овқатланишмоқда. Ҳадемай, заводнинг ўз ери ва 20-30 бош қорамоли ҳам бўлади. Яна 200 га яқин асалари уясини сотиб олиш режалаштирилган. Бу ниятлар амалга ошгач, ишчиларни гўшт-сут, мева-сабзавот ва асал билан таъминлаш билан бирга, ишлаб чиқариш учун қўшимча хомашё тайёрлаш ҳам мумкин бўлади.

Қаердаки тадбиркорлар бўлса, у ердан файз-барака аримайди. Муҳими — жамоа ўртасида меҳр-оқибат юқори, маънавий муҳит барқарор бўлади. Ҳиссадорлик бирлашмасидаги ижобий силжишлар ҳам изланувчанлик ва ишбилармонликнинг маҳсулидир.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

• Абдулла Қодирий номидаги давлат мукофотига номзодлар

Ўзбек адабиёти саксонинчи йилларга келиб жанр-шакл жиҳатидан ҳам, мавзу-услуб эътибори билан ҳам ранг-баранглик касб этди. Кескин давр, маънавий-аҳлоқий ўзгаришлар тақозасига кўра, янги-янги истеъдод соҳиблари илгариги авлод шоир-ёзувчиларимиз босиб ўтган йўллар энди бирмунча эскириб, якранг, зерикарлироқ бўлиб қолганлигини пайқашиб, ўзларига хос, хиёл машаққатли туюлса-да, ўзгачароқ яъни бадиий-табиий ҳақиқатни чуқурроқ ўзлаштириш, кашфиёт йўлидан боришга интилдилар ва бунга бир даражада эришдилар ҳам. Ёзувчи Тоғай Мурод ижоди бунинг ёрқин мисолидир.

«ОТАМДАН ҚОЛГАН ДАЛАЛАР»НИ ЎҚИБ...

Бу даврда ўзбек насрининг истеъдодларидан бири сифатида танилган ёш адиб ҳикоя ва қиссаларида баркамол инсон, унинг тақдири, руҳияти, зоҳирий ва ботиний хусусиятларини аниқ лавҳаларда чизиб бера олди, ўзига хос услуб яратди.

Тоғай Муроднинг насрий оламини синчиклаб кузатганимизда ўзига хослик, индивидуал ижодий қиёфа ярқ этиб кўз олдингизда намоён бўлади.

Мураккаб ҳаётнинг кор-ҳоли, халқнинг тақдири, ўтмишдаги ижтимоий тузум иллатларини фош этиш, инсоннинг инсонлиги, ғурури ва бахтини нурли пардаларда тасвирлайди. Шу билан бир қаторда у жамият ва табиат муносабатларида диалектик боғлиқликни кўради. Об-ҳаво, атроф-муҳитнинг бугунги аҳволи, халқ тақдири билан алоқаси, ўртадаги мувозанатнинг қўпол ва ёвузларча бузилиши ҳақида куйиб-ёниб ёзади. Инсон ва табиатнинг бирлиги, уйғунлиги, инсоннинг жисмоний фаолияти ва руҳий ҳолати, маънавий ҳаёт, қадриятлар тўғрисида бадиий-фалсафий хулосалар чиқаради.

Унинг қатор ҳикояларидан тортиб, "Қўшиқ", "От кишнаган оқшом", "Ойдинда юрган одамлар" қиссаларида инсон ва табиат муштараклиги, бу бир бутунликнинг нотабиий бузилиши катта-катта фожиаларга олиб келиши муқаррарлиги таъсирчан ифодаланади.

Тоғай Мурод алоҳида услуб ва ижодий қиёфа эгаси эканлигини янги романи — "Отамдан қолган далалар" асарида янада ёрқин кўрсатдики, асар кенг китобхонлар томонидан илиқ кутиб олинди, Абдулла Қодирий номидаги республика давлат мукофотига тавсия қилинди.

Роман анъанавий тафсилот: баёнчиликдан ўзгача тарзда ёзилган, яъни ҳозирги ғарб, япон эпик асарларига ҳам яқин, лекин миллий оҳангда. Ҳарҳолда, воқеа-ҳодиса, ҳолат ва ҳаракат тасвиридаги кескин ўтишлар, сюжет ва оҳанг шиддати бу зайлдаги романларни ўқиш, ҳазм қилиш тайёргарлиги бўлмаган китобхонни мазкур шакл қониқтирмаслиги, маълум ўринларда унчалик завқлантирмаслиги ҳам мумкин. Лекин, бизнингча, ёзувчининг нияти ва ғояси, меҳнат-ғайрати бошқа томонга, катта мақсадга — савияси баланд, услуб ранг-баранглигини таъминловчи, янги мазмунларни янги шаклларга жойлаш ва изланишга қаратилган.

Тоғай Мурод қисқа, аниқ тасвирлар, ихчам диалоглар ва топиб ишлатилган қочиримлар орқали тугал фикр ва маъноларни изҳор этади, ўқувчига лўнда тасаввур ҳамда тўла маълумотлар беради, одамлар, атроф-муҳит, хусусан, жамиятнинг ўзидаги нуқсонларни ўрганиб, қаҳрамон ҳаётини босқичма-босқич тадқиқ қилиб, характерларнинг бир руҳий ҳолатдан иккинчи бир психологик ҳолатга ўтишини ва шу орқали шахснинг жамият тараққиёти учун олиб борган кураш ва уринишларини жонли акс эттиради. У бу йўлда узоқ ва катта маърифий-аҳлоқий тайёргарлик кўрганлигини сезамиз.

Ёзувчининг ўзига хос услуби ва маҳорати романда қамраб олган барча воқеа ва ҳодисаларни битта марказий ғоя-мақсад атрофига жамлаб бера билишида ҳам кўринади. У воқеаларни зич, ҳар биридан бир муаммо-жумбоқ яратиб тасвирлайдики, бу услуб ўқувчида романга нисбатан қизиқишни орттириб боради. Зеро, жуда қисқа сатрлар орасига бир жаҳон маънони сингдиради. Маълумки, сиқиқлик бадиий ижоднинг асоси, қон томири, макон ва вақт феномени билан қўшилиб, адибнинг ўзига хос услуб кучини белгилайдиган омилдир.

Истеъдоднинг энг юқори чўққиси ўқувчи қалбини ларзага келтириши ва ишонтира олиши, жўшқин эҳтиросларга буркаши ҳисобланади. Тоғай Мурод шундай интеллектуал бадиий-эстетик услубга эга адиб сифатида китобхонни ўз асари таъсирига олади, уни ҳаяжонга солади, муҳими, қаттиқ ишонтиради.

"Отамдан қолган далалар"да кўз ўнгимиздан тоталитар тузумнинг аянчли, саробли манзаралари ўта бошлайди. Қизил салтанатнинг шундай асоратларидан бири деҳқонни ердан бебаҳра қилиш сиёсати — коллективлаштириш, жумладан, пахта яккаҳокимлиги иллати бўлди. Комфирқа, марказ Москванинг пахта мустақиллиги баҳонасида юритган маккарона сиёсати ўзбек халқини ҳам маънавий, ҳам жисмоний майиб қилди, ер-сув, об-ҳаво, атроф-муҳитни ғорат қилди: ер-кўк, жонзот-маҳлуқот заҳарланди, табиат заққум ютди. "Ҳамма нарса — болаларга!" деган риёкорона шиорлар панасида ёш авлоднинг ёшлиги, ўйин-кулгуси, келажаги, бахт-саодати қолди.

Адабиётимизда қувончли ҳоллар, янги жиҳатларни кўраяпмиз. Бошқа жанрларда рўй бераётгани каби насрда ҳам бадиий услубнинг ҳали қадам босилмаган сўқмоқлари очилмоқда. Бу дегани, наср жанр ва мавзу жиҳатдан хилма-хиллашаяпти. Бу миллий истиқлол туйғуси, устоз Абдулла Қодирийнинг орзу-истакларининг рўёбга чиқиши эканлиги кўнглимизни равшан торттиради.

Исроил МИРЗАЕВ,
Алишер Навоий номидаги Самарқанд давлат университети профессори.

• Фан ва ҳаёт

ЯНГИ УФҚЛАР ОЧИЛМОҚДА

Истиқлол боис, ҳаётимизнинг ҳамма жабҳаларида муҳим ўзгаришлар рўй бераётир. Кўплаб меҳнат жамоалари, илм-фан муассасалари мувaққат қийинчиликларни енгиб, янги шароитда ишлаш, хорижий шериклар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш борасида изланмоқда. Ўзбекистон травматалогия ва ортопедия илмий-тадқиқот институти директори, профессор Ботир МИРАЗИЗОВ билан бу борада кейинги йилларда қўлга киритилган ютуқлар ва мавжуд муаммолар хусусида суҳбатлашдик.

— Кейинги даврда ортопедия фанида муайян ютуқларга эришилгани сир эмас. Шу ҳақда қисқача гапириб берсангиз.

— Ҳа, илмий-тадқиқот ишида қийинчиликлар бўлишига қарамай, эришилган ютуқлар ҳам салмоқли бўлиб келган. Айниқса, кейинги уч йилда институтимизда учта докторлик, 33 та номзодлик иши ниҳоясига етказилиб, муваффақиятли ёқланди. 12 та кашфиёт патенти, 14 та муаллифлик гувоҳномаси қўлга киритилди. 12 та рисола, 265 та илмий мақола чоп этилди.

Илмий тадқиқот ишларини янада ривожлантириш борасида республикамизда бир қанча тадбирлар амалга оширилмоқда. Хусусан, олий аттестация комиссия, кашфиётлар ва амалий таклифлар бўйича қўмита ташкил этилгани айни муддао бўлди. Мунтазам равишда энг яхши илмий-тадқиқот ишлари кўргазмалари уюштириб турилибди. Бу ишларнинг мутасаддиси фан ва техника давлат қўмитасидир. Мазкур қўмита фан ва техниканинг барча соҳасидаги энг муҳим илмий тадқиқот дастурларини маблағ билан таъминлайди. Бу саъй-ҳаракатлардан кўзланган асосий мақсад — республикамизнинг улкан илмий салоҳиятини рўёбга чиқариш, яқин йиллар ичида бу соҳада ҳам ривожланган давлатлар сафидан ўрин олишдир.

— Ишдаги қийинчилик ва муаммоларни жамоа қандай бартараф этмоқда?

— МДҲ республикалари ўртасидаги алоқаларнинг сустлашгани, шу туфайли илмий-назарий ахборотнинг етишмаслиги, қолаверса, илмий мактабларда яратилган кашфиётлардан вақтида хабар топа олмаётганимиз барчамизга халал бермоқда. Булар — ўтиш даврининг муаммолари, албатта. Уларнинг тезда бартараф бўлишига ишончимиз комил. Бироқ ҳар қандай ўзгариш — яхшиликка деганларидек, бу ҳолнинг ҳам ижобий томонлари йўқ эмас. Илгари илмий-тадқиқот тафаккуримиз асосан иттифоқ муаммоларига йўналтирилган, яъни унинг доирасидан четга чиқмас, шу боис, бошқа тараққий этган мамлакатлар илмий марказлари билан алоқаларимиз йўқ даражада эди. Энди бу соҳада ижобий силжишлар бор. Олимларимиз Америка Қўшма Штатлари, Туркия, Греция, Покистон, Ҳиндистон ва бошқа хорижий давлатлар билан алоқа боғлади. Зеро, бизнинг бошқа мамлакатлардаги шерикларимизга таклиф қилса арзийдиган илмий ва амалий ишларимиз бор. Бу йил Ҳиндистон ва Бангладешда бўлиб, институтимизда ишлаб чиқилган суякни очмасдан даволаш усули билан ташриҳ (операция) ўтказдик. Хориждаги ҳамкасбларимиз бизнинг даволаш усулларимизга қизиқиб қолди. Халқалар ёрдамида суякни очмасдан даволаш травматология соҳасида такомилига етган усул дейиш мумкин. Чунки бемор бу усул билан даволанганда узоқ вақт ётиб қолмай бир ҳафтада оёққа туради. Инсондаги шол, қўл ёки оёқ қийшиқлиги, оқсоқ, суяк нимжонлиги туғма касалликлар ҳисобланади. Биз бундай беморларни ҳам замонавий усулларда даволаш тажрибасига эгамиз.

— Жоиз бўлса, институт тарихи ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз.

— Институтимиз ташкил этилганига олтмиш йилдан ошди. Уруш йиллари бу даргоҳ госпиталга айлантирилган эди. Институтда ишлаган Б. Берлинер, Р. Аҳмаджонова, Р. Абдуғофуров, О. Шокиров, Н. Шоматов сингари кўпгина йирик олимлар соҳа тараққиётига салмоқли улуш қўшди. Уларнинг самарали меҳнати туфайли иш қамровимиз кенгайди. Ҳар бир вилоятда ортопедия-травматология бўлимлари ташкил этилган бўлиб, уларда тажрибали мутахассислар ишламоқда. Беморларни анъанавий усулларда даволаш борасида профессор Одил Шокиров катта мерос қолдирган. Қўли енгил бу шифокор элимизда "Халқ профессори" деган ном чиқарган эди. Профессор Н. Шоматов эса болалар ортопедиясини такомиллаштиришга улкан ҳисса қўшди. Бугунги кунда унинг ишини шогирдлари давом эттиряпти.

— Илмий изланишларингиз ҳақида ҳам икки оғиз...

— 1966 йили аспирантурани тугатиб, ортопедия бўлимида кичик илмий ходим сифатида иш бошладим. Ўша йили номзодлик, 1972 йилда эса докторлик диссертациямни ёқладим. Ажойиб устозларим — профессорлар В. Чернавский билан Н. Шоматов менга илм-фан йўлидаги меҳнат ҳеч қачон зое кетмаслиги ҳақида кўп гапирарди. Бугун улар таълимотини ёшлар онгига сингдираётганимдан мамнунман. Менинг илмий-тадқиқот ишларим пластик ва ташриҳдан кейинги тикланиш хирургияси билан боғлиқ эди. Сўнгги вақтда болалар ортопедияси билан шуғулланяпман. Бу осон иш эмас. Болалар ортопеди бўлиш учун шифокорнинг катталар устида ўтказган ташриҳлари такомилга етган бўлиши лозим. Болалар жуда нозик бўлади. Лекин фарзандлари оёққа туриб кетган ота-оналар қувончини кўрганингизда ҳамма чарчоғингиз чиқиб кетади.

Шифокорлик — шарафли касб. Айниқса, мустақил тараққиёт даврига кирган Ўзбекистон халқи сиҳат-саломатлиги йўлида заҳмат чекмоқ эса ундан ҳам шарафлироқдир.

П. НИШОНОВ.

ВОДИЙ ШИФОКОРЛАРИ ҲАМКОРЛИГИ

Фарғона водийси вилоятлари, қардош Қирғизистоннинг Жалолобод, Ўш ҳамда Тожикистон республикасининг Ленинобод вилоятлари соғлиқни сақлаш ташкилотлари раҳбарлари, мутахассисларининг учрашувлари яхши анъанага айланиб қоляпти.

Шифокорлар соғлиқни сақлаш борасида амалга оширилаётган ишларни бир мақсад сари йўналтириш, касалликлар тарқалишининг олдини олишда ҳамкорликни йўлга қўйиш учун Фарғонага яқинда тўпланишди.

Дастлаб Фарғона вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Х. Ҳожираҳматова чорвадорларга тиббий санитария хизмати кўрсатишнинг аҳволи ва бу борада олиб борилаётган ишлар ҳақида ахборот берди. Кун тартибига биринчи бўлиб бу масаланинг киритилиши бежиз эмас. Чунки Қирғизистон республикасининг Чўнг Олой массивидаги яйловларида Андижон, Наманган, Фарғона вилояти чўпонлари қўй-қўзиларини боқишади. Уларга тиббий хизмат кўрсатишда Жалолобод ва Ўш вилоятининг шифокорлари билан ҳамкорлик қилиш жуда муҳим. Жалолобод ва Ўш вилоятлари тиббиёт тармоқлари раҳбарлари Б.Исмоилов ва Т.Айпназаров чўпончўлиқларни тиббий кўрикдан ўтказишда қирғиз шифокорлари ҳам яқиндан ёрдам кўрсатишга тайёр эканликларини билдиришди.

Учрашув қатнашчилари вилоятдаги янги болалар шифохонаси, шунингдек, туғруқхоналар бирлашмасида бўлиб, амалга оширилаётган ишлар билан танишдилар.

Набижон СОБИР,
"Халқ сўзи" мухбири.

• Акс-садо

ЯНА ҚЎШИҚЧИЛИК ВА ТЕЛЕКЎРСАТУВЛАР ҲАҚИДА

Газетамизнинг 11 октябрь сонида босилган "Санъат сохталикни кечирмайди" мақоласи юзасидан яна кўплаб хатлар келмоқда.

Кейинги йилларда қўшиқ санъатини ривожлантириш мақсадида қатор тадбирлар ўтказилаяпти, янги номлар кашф этилаяпти. Булар яхши, бироқ бир мулоҳазани айтиб ўтмоқчиман: қўшиқларнинг мавзу доираси ниҳоятда торайиб бораяпти. Асосан ошиқнинг маъшуқага арзи қабилидаги хиргойиларни тинимсиз эшитавериш эса ҳафсалани пир қиларкан. 28 сентябрь куни республика радиоси 1-дастури орқали кечқурун 70 минут давомида эшиттирилган қўшиқларга эътибор бердик. Уларнинг биринчи калимасиёқ йўналишини айтиб турибди: "Ўйнатиб қалбимни олди ул камолатлик йигит", "Ошиқ бўлибман, эй ёри жоним", "Боғдан садо келарди, бир жонона келарди", "Юлдузим деб атайми сени", "Жон чекурман жонона", "Мен сени изладим", "Гулмиди ё ғунчамиди, ёрим сенинг бошингдаги"... Ҳолбуки, бугунги қўшиқчиликка арзийдиган мавзулар анча кўп. Олайлик, онаси дийдорига шошаётган ўғил изтироблари, талаба ёки шифокорнинг кечинмалари, хиёнатга дуч келган дўст аламлари сингари инсоннинг ички туйғулари мавжудки, улар ҳақида ҳам таъсирчан қўшиқлар яратиш мумкин.

Баъзан ижродаги ғалати қилиқлар ҳам кишининг ғашига тегади. "Қошингни қаро дейдилар" деб бошланувчи лапарни севиб тинглаймиз. Унда йигит маъшуқасидан қошини, юзини, кўзини бир бора кўрсатишини ўтиниб сўрайди. Бу халқ қўшиғида одоб шартларига қатъий амал қилингани шубҳасиз, бўлмаса, томошага қўйилмасди ҳам. Бизнинг замондош ижрочиларимиз эса ўртадаги ҳаё пардасини бутунлай кўтариб ташлайдилар-да қиздан... "белини кўрсатиш"ни ҳам талаб қиладилар. Бу қилиқнинг нақадар дағаллигини, у бизнинг азалий тартибларимизга тўғри келмаслигини тушуниб олиш қийин эмас.

Умуман қўшиқ матнининг беҳаё тасвирлардан, аҳлоққа зид иборалардан халос бўлиши, махсус таҳлил қилиниши лозим.

Жўра ҲАЛИМОВ,
Касби туманидаги 10-мактаб директори.

***

Ўзбекистон телевидениесининг бир-бирига ўхшайдиган кўрсатувлари ўзининг чучмаллиги билан одамни ўртайди, муваффақиятсиз тақлидлар эса ранжитади. Одатда, кўрсатувларда теран ҳаёт ҳақиқатлари кашф этилиши, одамни чуқур ўйлашга мажбур қилиши керак. Бизда эса воқеалар сунъий ва ялтироқ баён қилинади-да, томошабинларни уларга ишонтиришга беҳуда зўр берилади. Кўрсатувлар шакли ҳам алмисоқдан қолган. Доира столи атрофида жойлашиб олиб, суҳбатга киришаётган одамларни кўргандаёқ энса қота бошлайди. Шаклда ўзгаришлар қилишга ҳаракат ҳам сезилмайди. Ҳолбуки, ҳукумат маблағ сарфлаб баъзи ижодий ходимларни чет элларга ўқишга юбораяпти. Ҳатто улар бўлмаган мамлакат дунёда кам қолган...

Президентимиз қадриятлар ҳақида кўп гапирмоқда, лекин телевизорда бу қарорларнинг ижросини кўрмайсиз. Қўшиқ мўл, бу — яхши, аммо ҳақиқий талантлар кўринмаяпти.

Маҳмуд АБУЛФАЙИЗОВ,
журналист, Термиз шаҳри.

***

Мен Андижоннинг Комсомолобод туманида яшайман. Ёшим 45 да, 7 нафар фарзандим бор. Муаллиф Ҳаким Сатторийнинг фикрларига қўшилган ҳолда шуларни таъкидлаб ўтишни хоҳлардим.

Мусиқа ҳар бир миллат кишисида ҳар хил таассурот қолдиради. Шовқин-сурон ичида экстазив нарсаларни сингдиришга ҳаракат қилиш бизнинг хушхулқ, майин табиатимизга ёт. Бугун кўпчилик болалар лоқайд бўлиб қолаётган экан, унда ана шундай мусиқанинг таъсири йўқ деб бўлмайди. "Поп — шоу" европаликлар характерига хос. Бизнинг эса ўз миллий эстрадамиз бўлиши керак.

Мўминжон САТТОРОВ,
"Дўстлик" ширкатлар уюшмаси касаба қўмитасининг раиси.

КЎРГАЗМА ЯКУНЛАНДИ

Аввал хабар берганимиздек, Тошкентда "Хамар" халқаро алоқалар марказида тиббий-техника ҳамда дори-дармонларнинг халқаро кўргазмаси ўз ишини якунлади.

Беш кун давомида Ўзбекистон Мудофаа вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги, республика темир йўл бошқармаси, пойтахт ва қўшни вилоятларнинг тиббиёт муассасалари ҳамда бошқа кўплаб ташкилотлардан ташриф буюрган вакиллар бу ерда намойиш этилаётган тиббиёт техникаларини, асбоб-ускуналарни, дори-дармонларни синчиклаб ўрганишди, уларнинг нархи, сервис хизмати билан қизиқдилар.

— Кўргазма республика "Соғлом авлод учун" хайрия жамғармаси вакилларида ҳам катта қизиқиш уйғотди, — дейди жамғарма раиси Гулнора Йўлдошева. — Биз ҳам бир қанча фирмалар билан шартномалар тузиб, галдаги режаларни белгилаб олдик. Шартномаларимизда кўзда тутилган бош мақсад оналар саломатлигини тиклаш ва соғлом ёш авлодни дунёга келиши учун қайғуришдан иборат. Кўргазмада шундай бир ноёб аппарат намойиш этилдики, у ҳомилани бор-йўғи 40 кунлик бўлгач, қон таркибини текшириш орқали туғилажак боланинг саломатлигини аниқлаб беради. Бундан ташқари камқонликнинг олдини олувчи, таркибида темир моддаси бўлган перепаратлар ҳам бизга жуда маъқул тушди. Маблағ топиб, уларни сотиб олиш ниятидамиз.

Германиянинг "Фрезениус" фирмаси вакили Иохим Роними кўргазмадан олган ўз таассуротларини қуйидагича баён этади:

— Бу ерда биз бир-биримиз билан танишибгина қолмай, ҳар иккала томон учун фойдали бўлган кўплаб шартномаларни имзолашга эришдик. Ўйлайманки, ўзбекистонлик ҳамкасбларимиз билан келажакда янги-янги ижобий натижаларни қўлга киритамиз. Фирмамиз томонидан Тошкент давлат педиатрия институтига хайрия мақсадларида 30 минг доллорлик тиббиёт аппаратлари совға қилдик.

Германиянинг "Медипарт" фирмаси вакили Андрей Скрипиченко эса ўзбекистонлик шериклари билан узоқ муддатлик ҳамкорлик асосидаги шартномани имзолагани ҳамда харажатнинг 50 фоизини ўз бўйнига олиб, мамлакатимизда қўшма корхона бунёд этиш нияти борлигини айтди.

Голландиянинг "Брюмфарм-экспорт" фирмаси дори-дармонларни идишларга жойловчи қўшма корхона бунёд этишга, "Хеллинг" фирмаси эса жарроҳликда қўлланилувчи махсус ип етказиб беришга сўз бердилар.

"Камилла" ўзбек-америка қўшма корхонаси билан "Ўзтибтехника" республика ишлаб чиқариш савдо бирлашмаси, республика Мудофаа вазирлиги, "Ўзхимфарм" заводлари ўртасида ўзаро ҳамкорлик асосидаги келишувларга эришилди.

1995 йилнинг апрель ойида эса, Тошкентдаги собиқ Ха қ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси биносида жаҳоннинг 125 фирмаси иштирокидаги анжуман ўтказиш кўзда тутилаяпти.

Риҳсинисо УСМОНОВА.

• ФОТОРЕПОРТАЖ

Шу йилнинг бошида водийда яна бир улкан қурилиш — "Учқўрғон-Наманган сув иншооти" қурилиши бошлаб юборилган эди. Бу иншоот ишга тушса, Наманган шаҳри, Чортоқ ва Уйчи туманлари аҳолисининг ярмидан кўпроғи тоза ичимлик суви билан таъминланади. Мазкур иншоот 1995 йилнинг биринчи ярмида фойдаланишга топширилиши кўзда тутилмоқда. Ҳозир барча ишчи кучлари қурилишга сафарбар қилинган. Бу ерда Норин дарёсидан кунига 125 минг куб метр сув олиниб олтита тиндиргич ва тозалагич ёрдамида тозаланади. Айни вақтда ушбу жойда 5 та қурилиш трестининг 2 минг нафар ишчиси жавлон урмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1-СМУ бош инженери У. Садриддинов ва вилоят оқава сув бошқармаси бош инженери Павел Холоденцев; қурилишда иш жараёни; сув тиндиргич шоҳобчаси қурилишда.

Т. МАҲКАМОВ суратлари.

ЭКОЛОГИЯ МУАММОЛАРИ ЎРГАНИЛАДИ

Самарқандда табиатни муҳофаза қилиш халқ университети иш бошлади. Айни пайтда Алишер Навоий номли Самарқанд давлат университетининг биология факультети биносида фаолият кўрсатаётган янги дорилфунунда шаҳардаги саноат корхоналаридан келган мутахассислар ўқитилмоқда. Улар СамДУ олимларидан бугунги кун экологияси муаммолари ва бу масалалар ечими нималарга боғлиқ эканлиги тўғрисида маърузалар тинглашмоқда.

М.МУҚИМОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

МУҲТАРАМ ЖАНОБЛАР!

"СТРОЙКОММЕРБАНК" СИЗГА БИЗНИНГ МИЖОЗИМИЗ БЎЛИШНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ.

СКБ СТРОЙКОММЕРБАНК

Бизнинг банкимиз:

- миллий валюта, эркин муомаладаги валюта ва МДҲ мамлакатлари валютасида ҳамма турдаги банкхизматини кўрсатамиз;

- юксак хизмат маданиятини намойиш этади, ҳар бир мижозга алоҳида ҳурмат билан муносабатда бўлади;

- мижозларни бутун иш куни давомида қабул қилади, навбат куттириб қўймай, банк операцияларининг тўла мажмуини ва касса хизматини бажаради.

Банк 1994 йил 1 ноябрдан аҳоли омонатлари бўйича қуйидаги фоиз ставкасини белгилади:

- сўраб олгунча 70 фоиз

сақлаш муддатлари

- камида 1 йил 80 фоиз

- камида 2 йил 90 фоиз

- камида 3 йил 100 фоиз

- 3 йилдан ортиқ 120 фоиз.

Банк 6 ой ва ундан ортиқ муддат сақлаш учун йиллик қўшимчаси 120 фоиз миқдорида аҳолидан депозит омонотларни қабул қилади.

Депозит омонотлардан фойдаланганлик учун фоизлар йилнинг ҳар чорагида тўлаб борилади.

Энг кам омонат - 5 минг сўм.

Ташкилотлар учун энг кам депозит омонат - 50 минг сўм.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинг:

Тошкент, Абай кўчаси, 6 (5-қават), тел.: 44-00-43.

Тошкент, Буюк ипак йўли кўчаси, 63, тел.: 67-23-62, 67-24-48

ТАШКИЛОТ ВА КОРХОНАЛАР РАҲБАРЛАРИ, ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА КИРУВЧИЛАР ВА УЛАРНИНГ ОТА-ОНАЛАРИ ДИҚҚАТИГА !

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги қошида

РЕСПУБЛИКА ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА КИРУВЧИЛАР УЧУН ТАЙЁРЛОВ МАРКАЗИ ТАШКИЛ ҚИЛИНДИ

Марказнинг асосий мақсади:

- ўзларининг билим даражаларини оширишни ҳоҳловчи талантли ва қобилиятли ёшларни юзага чиқариш ва танлаб олиш;

- умумтаълим мактаби ҳажмида билимларни чуқурлаштириш ва системалаштириш, билимларни текшириш ва ўқитишнинг прогрессив методларини қўллаш;

- шахснинг алоҳида қобилиятларига қараб касб танлашда ёрдам бериш.

Марказда дарс бериш учун олийгоҳларнинг олий даражали ўқитувчилари ва математика, физика, химия, биология, тарих ва ижтимоий фанлар, она тили ва чет тиллари фанларидан йирик мутахассислар жалб қилинган.

Машғулотлар танланган касбга асосан махсус тест синовларига мўлжалланган дастур асосида ўтқазилади.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида кундузги ва кечки бўлимларда олиб борилади.

Машғулотнинг бошланиши:

- 8 ойлик дастур бўйича 1 ноябрь 1994 йилдан;

- 6 ойлик дастур бўйича 1 январь 1995 йилдан;

- 3 ойлик дастур бўйича 1 апрель 1995 йилдан бошланади.

Ўқиш учун тўловлар мулкка эгалик қилишнинг ҳамма шаклидаги корхона ва ташкилотлардан, шунингдек якка тартибда фуқаролардан шартнома бўйича қабул қилинади.

Маълумотлар учун қуйидаги манзилга мурожаат қилиш мумкин:

Тошкент шаҳри, Ш.Руставели кўчаси 25-уй. Почта рақами 700070.

Телефонлар: 55-59-47; 54-54-97.

• НИШОНА

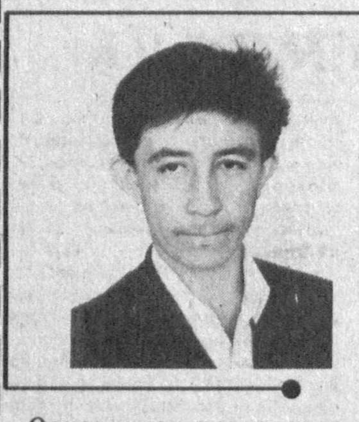

ЮРАКДА СЕВГИМ СЕН УЧУН ЭМАС...

Осмоннинг устуни, ерми муҳаббат?!
Йиқилсам суягувчи сенми,
муҳаббат?!
Кўзикиб, йиқилдим абадул-абад,
Нечун суяй ололмадинг,
Сўйла, муҳаббат?!

***

Мен севгини тушунмадим,
Тушунмадим, севгини.
Севиб эмас, сотиб олдим,
Сотиб олдим севгимни.
Севишганлар ҳолим кўриб,
Қийқиришиб кулдилар.
Ўз севгисин сотиб олган
Телба ошиқ, дедилар.

***

Учрашмаймиз, жоним, бу қандай севги,
Четлаб яшаяпмиз ҳатто ҳижрондан.
Муҳаббат аталмиш севги шароби
Бенасиб қолдирган бизни ҳижрондан.
Кимга керак ўзи бу ҳижрон доғи?
Қувғин қилайлик, кел, юрак тўридан.
Севгининг шарпаси етиб бормаган
Само тубидаги сайёраларга.

***

Севмайман. Сен мени кутма,
Майлига, йиғласин кун бўйи осмон,
Баҳор мотам тутса ҳатто розиман,
Етим қолган гўдак муҳаббат учун.
Бўзариб ботаётир, ҳу, ана қуёш.
Ўзгани... сийлаган ифоринг учун,
Мен энди севмайман, сен мени кутма,
Бевофо дунёда вафосиз гулим.

***

Йўқ, сенинг ёнингга эмас,
Ойнинг қошига боргим келади.
Сени эмас, сени эмас,
Ойни... ўпгим келади.
Чунки, Ойни... ўпмаган ҳеч ким.

***

Юракда севгим сен учун эмас,
Сен учун эмас кўлдаги гулим.
Шаҳло кўзларинг мен учун эмас,
Мен учун эмас сенинг ҳам севгинг.
Севаман деб ичмагил қасам,
Ва йиғлаб ахтарма юрагимга йўл.
Мен-ку сен учун ичмайман қасам,
Менсиз ҳам дунёнинг йигитлари мўл.

Файзулло БОБО ДЎСТ.

МОҲЛАРОЙИМ ҲАҚИДА ДАРДЛИ ҚЎШИҚ

Биз сўз юритмоқчи бўлган асар Хўқанди латиф мулкининг маликаси, назм бўстонининг булбули Нодираи даврон Моҳларойим қисмати ҳақидаги Мирза Каримнинг "Моҳларойим" романидир. Романни "Моҳларойим ҳақида дардли қўшиқ" деб атасак муболаға бўлмайди. Зотан муаллиф "Юлдузлар жилмаяди", "Иброҳим Эшонхўжаев", "Биринчи секретарь", "Қалбимни очай сизга", "Мунаввара эртаклари ёки Нўхатполвоннинг саргузаштлари" тўпламларида айтолмаган юрак дардлари, изтиробу дил кечинмаларини Моҳларойим тимсолида қўшиқ қилиб айта олган. Мирза Каримнинг ўзидан кейинги қолдирган яхши ишларидан бири "Моҳларойим" ҳақида сўз юритмоқ мухтарам устоз руҳи олдидаги қарзимиздир.

"Моҳларойим" романи мавзу кўлами, ғоя ва мундарижасининг бутлиги билан, бадиий образ ҳамда деталларга юкланган эстетик вазифанинг аниқлиги жиҳатидан, бадиий конфликтларнинг табиийлиги билан, хусусиятларни оча билиш маҳорати билан ўқувчини мафтун этади. Унда биз XIX асрнинг биринчи ярмида яшаб, ижод этган, дилбар ғазаллари, эзгу ишлари билан жаҳонга маълум Нодирабегим ҳамда унинг умр йўлдоши Амир Умархон ҳаётига оид, шу воқеаларга боғлиқ ҳолда Шарафиддин ва Адолат, Мўминшо ва Иззатой қисматига доир бадиий лавҳалар билан танишамиз.

Асар Нодирабегим келин бўлиб тушган азму Хўқанднинг эрта тонги бадиий манзарасини чизиш билан бошланади.

"Хўқанднинг ҳар бир тонги сарин ел билан отади. Бугун ҳам шундай бўлди. Мирзатеракларнинг кумуш япроқлари шовуллайди. Навниҳол шохчалар ойнинг ўроғига осилиб, халинчак учишга интилади. Ойнинг хира нури елпинади"...

Ана шундай бадиий тасвирлар сизни Нодирабегим ички дунёсига олиб киради. Асарда Нодирабегим гўзал аёл, нозиктаъб шоира сифатидагина талқин этиб қолинмайди, балки марҳаматли малика, маърифатпарвар, илм аҳлига, шоиру санъаткорларга ҳомий сиймосида ҳам гавдаланади. Моҳларойим образи орқали ҳамдард дўст, меҳрибон ёр, идрокли маслакдош сиймосини кўрамиз. "Олам этаги" деб номланган бўлимдаги Жаҳон отиннинг танбури йўқолиши лавҳаларида айниқса, Моҳларойим тилидан баён этилган:" Кўп қайғурманг, биби! Сизга қўл чўзган нобакорларнинг уруғи топилур! Ўзингизни ўкситманг. Бу дунёда яхшидан кўра гумроҳлик уруғини сочаётган кимсалар устундир. Локин ундайларнинг косаси оқармас"..., қабилидаги кескин, шу билан бирга меҳрибонлик билан айтилган сўзларида бош қаҳрамон ички дунёси янада равшанроқ намоён бўлади. Нодира сиймосига хос хусусиятлардан яна бири давлатни адолат билан бошқариш. Шу мақсадини амалга ошириш учун Амир Умархон имкониятларидан фойдалана билади. Кўнгли эриб турган дақиқаларда аризачиларнинг муҳим юмушларини ҳал қила олиш қобилияти беихтиёр киши диққатини тортади. Романда Моҳларойим сиймоси ҳақиқий покиза вужуд сифатида тасвир этилади. Асарда ҳар бир образ, детал, манзара, руҳий кечинма ўз меъёрида, ўз мезонида талқин этилган. Жумладан, Амир Умархон образи шаклланишда унинг қабиҳ ишлари қаторида савоб ишлари, хусусан, улкан истеъдоди ҳам инсоф тарозусида тортилади. Асар мазмунини тўлдириш учун унинг ғазалларидан фойдаланилади. Асар сюжет чизиғида турли поэтик йўл ва усулларнинг ўзига хослиги ҳам романга гўзал фусун бағишлайди. Жумладан, халқ оғзаки ижоди намуналари — мақол ва маталлардан ўз ўрнида фойдаланиш кабилар асар бадиий қийматини ошириш учун хизмат қилган. Романда тасвир этилган Шарафиддин ва Адолат қисмати алоҳида тадқиқга лойиқ. Уларнинг зиддиятлар ичидаги ҳаёти, китобхонни қаттиқ изтиробга солади. Асар сўнгида берилган Моҳларойимнинг "кун сайин тўлиб бораётган" Муҳаммад Алихон ва Султон Махмудларни бағрига босиб Амир Умархондан айрилган дақиқаларида солган доди, ўлим шоҳдир, гадодир ҳар кимга ҳақ эканлигини яна бир бор китобхон ёдига солади. Кишини бу беш кунлик дунёда хайрли ишлар қилиб, ҳожат чиқариб яшамоққа ундайди.

Маликжон БОБОРАҲИМОВ,
Улуғбек номидаги Фарғона давлат университети ўзбек адабиёти тарихи кафедраси доценти.

• *Санъат*

ИШТИРОКЧИЛАР САФАРДАН ҚАЙТИШДИ

БОЛАЛАР бадиий ижодиётининг ижтимоий ҳимоялаш бўлимининг таклифига биноан В. А. Успенский номидаги республика ўрта махсус болалар санъат мактаб-интернатининг бир гуруҳ иқтидорли ўқувчилари ёш мусиқачилар халқаро болалар фестивалида иштирок этиш учун Москва бўйлаб ижодий сафарда бўлиб қайтишди. Улар Россия пойтахтининг бир қанча санъат мактаблари ва болалар театрларида, шунингдек, В. Глинка номидаги музейда дўстона ижодий учрашувлар ҳамда қизиқарли концерт кечалари ташкил қилишди.

Унда иштирок этган ўзбекистонлик ҳар бир ўқувчининг муваффақияти алоҳида таъкидланиб, уларга "Ёш мусиқачи" халқаро болалар фестивалининг дипломи ва совринлари ҳамда эсдалик совғалари тақдим этилди.

Ҳафта мобайнида давом этган мазкур фестиваль ўзбекистонлик ўқувчи ёшлар ижодини яна бир карра юқори поғонага кўтарганига шубҳа йўқ.

Гулмира МУСАЕВА.

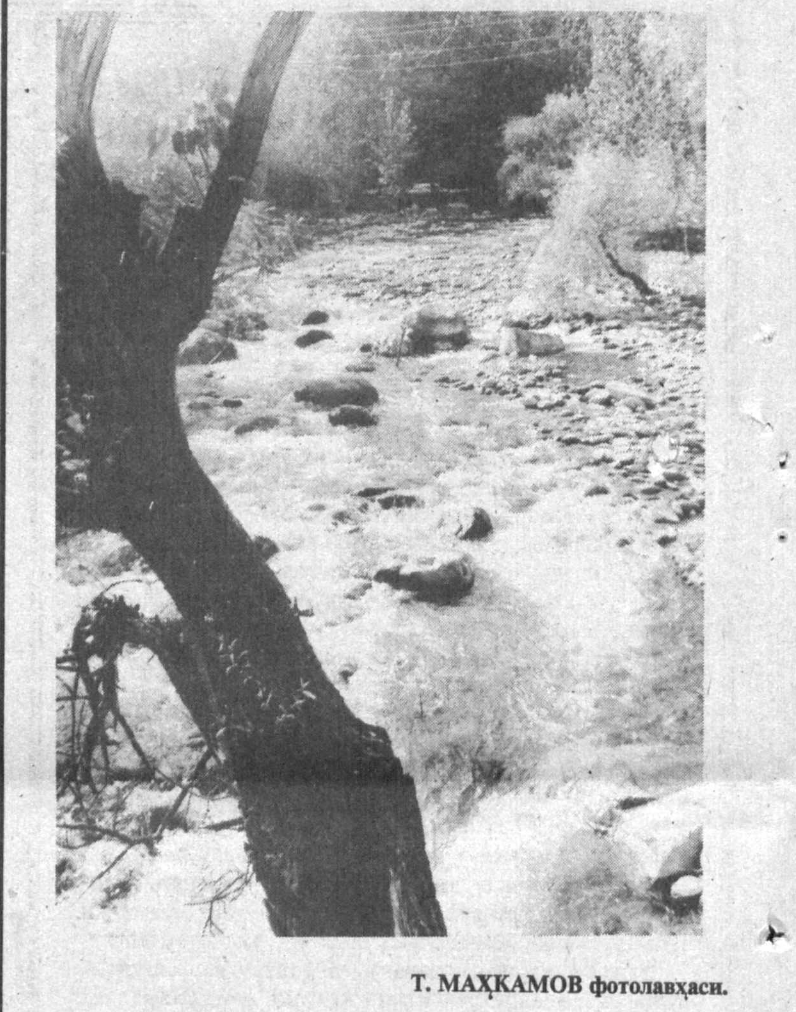

Т. МАҲКАМОВ фотолавҳаси.

ИЛТИЖО

(қатра)

Бугун яна қишлоқда тўй. Карнай-сурнай наволари ҳавога таралган. Айниқса қизлар тўйга очилиб боришни хуш кўришади.

Мадина келинлик сеплари солинган сандиқни очди. Елим халтачалардаги матоларни бир-бир қўлига олди, кўзи қувонди. Айниқса, қизлар шундай кунларда, албатта, янги кўйлак кийишга ошиқадилар.

Тўйга қайси бирини кийса экан?

— Нима қилибди, бир марта кияман холос, яна тахлаб, асраб қўяман, — деди ўз-ўзига. Кейин юрагининг аллақаери жизиллаб кетди. Қачон келин бўлади-ю...

... Унинг ўқитувчиликка ҳаваси кучли эди. Икки йил олий даргоҳга интилди, аммо омади чопавермади. Тайёрлов курсида ўқиб, ниятига етди. Мадинанинг ҳусни қанча йигитлар юрагига ўт ёқди, аммо парво қилмади. Институтни битириб, қишлоққа қайтганида ҳам харидорлари баттар кўпайди. Бироқ қиз ошиқ йигитларнинг барчасидан айб топди, кимни кутиб яшаётганини ўзи ҳам билмасди.

Вақт ҳеч кимга итоат қилмасди. Мадинанинг синфдошлари аллақачон турмуш қуриб, ҳатто фарзандларини мактабга олиб келишди. Энди таърифи тўрт томонга таралган "шаҳарда ўқиган қиз" ҳеч кимни қизиқтирмасди. Ора-орада ё оиласи бузилган, ё хотини вафот этган эркаклардан совчи келарди.

Мадина маъюс бўлиб қолди. Айниқса "Ёр-ёр"ни эшитса, қалби изтиробга тўлади. Бир гал яқин дугонаси "ўйнаб келасан" деб ўғлининг хатна тўйига олиб кетди. Кўнгил ёзиш ўрнига, қайтанга бир ғамига ўн ғам қўшилди. Уйга келди-ю ўзини овунтиришга имкон тополмасди. Жажжигина қутичага кўзи тушди. Мактубларни олиб ўқий бошлади. Уларни бир пайтлар беписанд қабул қилганди, энди, шу топда қўмсади.

"Сени қанчалар севишимни ифода этишга ожизман, Мадина.
Менга раҳминг келсин: бахтим, тақдирим сенинг қўлингда...
Ўткир".

"... Кўз олдимдан бир сония кетмайсан. Ҳар қадамимда, ҳар нафасимда, ўнгимда-тушимдасан...
Жасур".

"Мадинам! Шундай аташга ижозат бер. Сени қайта кўрмаслик, унутиш учун ишни ташлаб кетяпман. Негаки, Сенга кўзим тушса, эзилавераман. Зора, йиллар ўтиб меҳримга ташна бўлсанг. Муҳаббатим уволи сени тутмаса деб қўрқаман...
Нурмуҳаммад".

Қолган мактубларни ўқишга юракнинг бардоши етмади. Титраган лаблари унсиз шивирлади:

"Онажон! Эсингиздами, ҳар гал ўқишга кузатаётганингизда "яна сен ҳам фалончига ўхшаб, у ердан эр топиб келсанг, у дунёи бу дунё рози эмасман" дердингиз. Айтганларингизни ҳамиша дилда сақладим. Аммо бағрингизга қайтганимда, совчилар келганда, нега бирига бериб юбормадингиз, кўнглимга қарадингиз? Дардларимнинг ярмини сиз тортаётганингиз сочингизнинг оқида, пешонангиздаги сонсиз ажинда акс этиб турибди-ку?

Атрофда карнай-сурнай садолари янграмоқда. Мадина сепларининг ичидан оқ рангли матони танлади. Борлиққа илтижо қилди, бахт тилади...

Васила ТУРДИБОЕВА.
Наманган шаҳри.

• *Ижтимоий муҳофаза*

ТЕКИН ЙЎЛЛАНМАЛАР

ҚАРШИ даштининг қоқ марказида Марказий Осиё мамлакатларида энг йирик Толлимаржон нурхонаси қурилмоқда.

ГРЭС тўла қуриб битказилгандан кейин йилига 3,5 миллиард киловатт қувватга эга бўлади. Электр қувватининг бир қисми хорижий мамлакатларга ҳам экспорт қилинади.

Ҳозир бу ерда биринчи блокни монтаж қилиш, қўшимча иншоотлар барпо этиш давом этмоқда. Қурилиш бошқармаси маъмурияти томонидан эса ишчилар моддий жиҳатдан доимий равишда рағбатлантирилиб, даволаниш масканларига текин йўлланмалар берилаяпти.

Толлимаржон ГРЭС қурилиш бошқармасининг бошлиғи Абдурасул Бозоровнинг айтишича, фақат 1994 йилнинг тўққиз ойи давомида 100 дан ортиқ даволанишга эҳтиёж сезган кишилар республикамизнинг турли санаторий ва дам олиш жойларида даволаниб, соғлиқларини тиклаб қайтдилар. Шунингдек, 126 киши бошқарма ҳисобидан хорижий мамлакатларга ва республикамизнинг марказий шаҳарларига саёҳатларга бориб келишди.

Бошқарма маъмурияти шу йилнинг қолган уч ойи учун меҳнат аҳлини соғломлаштириш, даволаш ишларига бир миллион сўмга яқин маблағ ажратган.

П. ГАДОЕВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

"РАФ"
заводининг расмий дилери тавсия этади:
"РАФ" микро автобуслари
(йўловчилар ташувчи, "тез ёрдам", "люкс" ва эҳтиёт қисимлар).
Баҳоси завод нархида.
Тошкентдаги ваколатхона
тел.: 44-25-78, 44-22-85.
Ригадаги тел.: 8-0321-28-66-36, 28-15-26.

Чехия Республикасининг Саноат-савдо вазирлиги, Ўзбекистон Республикасининг Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги ва кўргазма ташкилотчилари «Ўзбегим Интернейшнл» (Ўзбекистон) ва «Рапид» (Чехия)
Сизни
ЧЕХИЯ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ КУНЛАРИ
кўргазмасига таклиф этади

Министерство промышленности и торговли Чешской республики, Министерство внешних экономических связей Республики Узбекистан и организаторы выставки «Узбегим Интернейшнл» (Узбекистан) и АО «Рапид» (Чехия)
приглашают Вас посетить выставку
ДНИ ЧЕШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ

Кўргазма САВДОГА САНОАТГА ИҚТИСОДИЁТГА *бағишланади*
Кўргазма «Ўзбегим Интернейшнл» қўшма корхонасининг экспозиция залларида 1994 йил 8-14 ноябрь кунлари ўтади.
Ишлаш вақти: 10.00 дан 17.00 гача.
Манзилгоҳ: Тошкент шаҳри, Чилонзор кўчаси, 53А-уй.
Кириш ҳамма учун текин.

ТОРГОВЛЯ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ ЭКОНОМИКА
Выставка проходит в экспозиционных залах «Узбегим Интернейшнл» с 10.00 до 17.00 ежедневно с 8 по 14 ноября 1994 года по адресу: г. Ташкент, ул. Чиланзарская, 53А.
Вход свободный

Ер эгалари, ердан фойдаланувчилар ва ер ишлари олиб борувчилар диққатига !

Республикамиз ерларига шаҳарлараро ишлаб турган алоқа кабеллари кўмилган. Бу кабелларнинг шикастланиши, телефонда гаплашувни бузади. Телеграммаларни кеч келишига сабаб бўлади.

АЛОҚА КАБЕЛЛАРИНИ ШИКАСТЛАНИШИ ДАВЛАТГА ИҚТИСОДИЙ ЗИЁН, АҲОЛИ ЭҲТИЁЖИГА ЗАРАР КЕЛТИРАДИ.

Алоқа кабеллари учун, хукумат қарори билан, кенглиги 4 метрлик муҳофаза минтақаси ўрнатилган.

МУҲОФАЗА МИНТАҚАСИДА, КАБЕЛЬ ЭГАСИ БЎЛГАН КОРХОНАНИНГ ЁЗМА РУХСАТИСИЗ, ҲАР ҚАНДАЙ ЕР КОВЛАШ ИШЛАРИНИ БАЖАРИШ, ҲАМДА ДАРАХТ ЎТКАЗИШ, ОМБОРХОНА ҚУРИШ, УЛОВ ҚУЯДИГАН ЖОЙ ВА БОШҚАЛАР ЎРНАТИШ ТАҚИҚЛАНАДИ.

Шаҳарлараро алоқа кабели шаҳар ва аҳоли яшайдиган жойлар ҳудудидан ташқарида, устунчалар, ёзувлар ва махсус нишонлар билан белгилаб қўйилади.

КАБЕЛНИНГ МУҲОФАЗА МИНТАҚАСИДА ИШ ОЛИБ БОРИШ ЭҲТИЁЖИ ТУҒИЛГАНДА, ТАМҒА НИШОНДА КЎРСАТИЛГАН МАНЗИЛГА ВА ТЕЛЕФОН РАҚАМИГА МУРОЖААТ ЭТИШ ЛОЗИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ШАҲАРЛАРИДА, ЕР ИШЛАРИНИ ОЛИБ БОРИШ, ФАҚАТ ЕРЛИ ҲОКИМИЯТНИНГ ТЕГИШЛИ ХИЗМАТИ ТОМОНИДАН БЕРИЛГАН ОРДЕР БЎЙИЧА РУХСАТ ЭТИЛАДИ.

Алоқа кабели ўтган ерлардан, суғориш тизмалари ковлаш, ерни текислаш ва бошқа ер ишларини келишилмасдан, қонунсиз бажарилишига йўл қўймангиз.

АЛОҚА КАБЕЛЛАРИНИ ШИКАСТЛАНТИРИШ ҚОНУН БИЛАН ТАЪҚИБ ҚИЛИНАДИ.

Ҳар қандай ҳолда ҳам, кабелга шикаст етказган айбдордан, етказилган зарар (унинг миқдори бир неча млн. сўмга етиши мумкин) ундирилади.

Шаҳарлараро алоқа ва телевидение ҳудудий ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Ўзбекистон Республикаси савдога ва тижоратга кўмаклашувчи ихтисослаштирилган акционерлик тижорат банки жамоаси Ўзбекистон пайчилик саноат қурилиш банки бошқаруви раиси Аҳматжон Ибототвга падари бузруквори

Ибот ота ЖЎРАЕВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ЎзР ФА Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти маъмурияти, касаба уюшмаси ва илмий жамоатчилиги филология фанларининг номзоди, катта илмий ходим

Ҳамидулла ҲИКМАТУЛЛАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Президиуми, Ер ҳақидаги фанлар бўлими, академия ходимлари касаба уюшмаси республика қўмитаси ЎзФА нефт-газ илмий кенгашининг раиси ЎзФА академиги О. М. Акромхўжаевга рафиқаси

Мамлакат ФАЙЗУЛЛАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

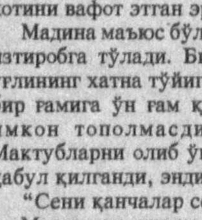

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ.

• БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 32-07-94;
Иқтисодиёт 32-36-65;
Маънавият 32-35-60;
Ахборот 32-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Х. Сатторов.
Навбатчи — О. Раҳимов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби №0001 Буюртма Г. — 1244 71326 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топширилди — 20.10. Босишга топшириш вақти — 21.00. 1 2 3 4 5 6